

žurnál

SPECIÁL
450

Žurnál Univerzity Palackého v Olomouci | červen 2023 | číslo 4 | ročník 32

téma

Univerzita
minulá,
současná
i budoucí

450

Univerzita Palackého
v Olomouci

HRAVÉ ILUSTRACE 450 LET UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI – to je sešit dvanácti autorských ilustrací olomoucké umělecké skupiny Chaoscompany, které vznikly ve spolupráci s oddělením komunikace UP. Netradiční omalovánky jsou pojaty jako série obrazů mapujících zásadní okamžiky v historii vysokého učení v Olomouci. Dominantní motivy doplňují desítky detailů, které vystoupí na povrch až po několikerém prohlédnutí, či dokonce až po vybarvení. Autory ilustrací jsou členové umělecké skupiny Chaoscompany Věra Jopek Kopková a Jiří Dosoudil, absolventi oboru Učitelství výtvarné výchovy pro 2. stupeň ZŠ, střední školy a ZUŠ na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

obsah

- 2 — Minulost a současnost
- 5 — Rozhovor – Martin Procházka: Univerzita je komplikovaný pacient
- 8 — Univerzita v čase
- 10 — Proměny Univerzity Palackého
- 14 — Jaro Varga: Jezuitští misionáři v kulisách současné univerzity
- 16 — #jsmeup – studenti
- 18 — Univerzita a František Palacký
- 20 — Workshop: Palacký? Palacký!
- 21 — Klub absolventů
- 22 — Významní absolventi
- 26 — Čestné doktoráty
- 27 — Václav Havel čestným doktorem UP
- 28 — Král majálesu Miroslav Krobot: Studenti, buďte zvědaví
- 30 — #jsmeup – akademiici
- 32 — Kaleidoskop krátkých zpráv
- 33 — Academia Film Olomouc: Když věda není nuda
- 34 — Univerzita podporuje literární talenty
- 35 — Pevnost poznání: Místo, kde věda žije
- 36 — Unit(r)ips: Poznejte univerzitní památky, zahrady i gastro scénu
- 38 — UPoint: infocentrum, obchod i komunitní místo na jedné adrese
- 40 — Univerzita číslech

titulní strana – Jaro Varga: Jezuitští misionáři v kulisách současné univerzity | foto: Zdeněk Sodoma / MUO

Žurnál | Vychází dvakrát za semestr | Registrace: MK ČR E 12524, ISSN 1804-6754 | Vydává Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 779 00 Olomouc | IČ: 61989592 | Vedoucí redakce: Ivana Pustějovská | Layout: Věra Marešová | Sazba: Michaela Cyprová | Korekce: Jiří Slavík | Redakce: Biskupské nám. 1, Olomouc | +420 585 631 155 | zurnal@upol.cz | Tisk: Profi-tisk group Olomouc | Náklad 2 000 ks

Milé studentky a studenti, vážené kolegyně a kolegové, příznivci Univerzity Palackého,

držíte v rukou speciální číslo našeho univerzitního časopisu, je to další ze střípků do pestré mozaiky oslav letošního velkého výročí naší alma mater. Univerzita je součástí Olomouce už 450 let. Byla tu dříve než my, je tady s námi nyní a bude i po nás. Představuje pevný bod, kterého se můžeme přidržet, je jistotou a kotvou, jakých v životě nepotkáme mnoho. Máme štěstí, že jsme její součástí a že se tak setkáváme v čase a prostoru.

Oslavy našeho univerzitního výročí jsou v plném proudu. Máme už úspěšně za sebou řadu akcí, kterými jsme si 450 let olomouckého vysokého učení připomněli, a další nás čekají. Dvěma hlavními liniemi, na které se při oslavách odkazujeme, jsou jezuité coby zakladatelé univerzity, a také osobnost Františka Palackého, jehož jméno získala škola ve své novodobé historii. Využili jsme tuto historickou příležitost, abychom osobnost českých dějin a Otce národa představili jako pracovitěho, talentovaného a po vzdělání toužícího mladíka, který může být dobrou inspirací pro současnou generaci studentů.

Píle a touha po vzdělání stojí i na počátku olomouckého vysokého učení, kdy jezuitské snahy o šíření vzdělanosti ve světě vedly k založení druhé nejstarší univerzity v českých zemích. Se stopami jezuitských misionářů, kteří studovali v Olomouci, jsem se nedávno setkal na druhé straně naší Zeměkoule. Uvědomil jsem si, že každý rok do světa vysíláme tisíce našich absolventů, kteří pak na mnoha místech a v nejrůznějších oborech dál úspěšně rozvíjejí své znalosti a dovednosti. Pomáhají šířit dobré jméno naší univerzity, ze které vzešli a která se tak navždy stala součástí jejich životů. Jejich pevným bodem a kotvou. Jistotou.

Věřím, že to tak bude minimálně dalších čtyři sta padesát let, a ještě lépe, že Olomouc už bude navždy univerzitní.

Martin Procházka, rektor

450 let Univerzity Palackého
— silou ducha —

minulost a současnost

Každodenní život univerzity se odehrává i v nádherných historických kulisách. Důkazem je zasedací sál rektorátu, který slouží různým pracovním i slavnostním jednáním akademické obce a bývá také přístupný pro veřejnost, například při absolventských dnech nebo Dnech evropského dědictví.

„Duch baroka, jímž oplývá Olomouc, někdejší hlavní město Moravy a od roku 1573 sídlo druhé nejstarší univerzity v českých zemích, je přítomen též v interiéru. Je tomu tak díky nástropní fresce Karla Františka Teppera Rodina perského krále Dáreia III. před Alexandrem Velikým z druhé poloviny roku 1730, de-

korující někdejší refektář neboli jídelnu olomouckého proboštství. Toto rozměrné výtvarné dílo zpodobňuje scénu nikoli z biblických či církevních dějin, jakými baroko vybavovalo církevní interiéry, ale příběh ze života největšího starověkého vojevůdce,“ vysvětluje profesor Jiří Fiala. (ipu)

KONFIRMACE MAXMILIÁNA II. 22. prosince 1573, Vídeň

Císař Maxmilián II. na žádost rektora jezuitské koleje v Olomouci P. Hurtada Péreze a na přimluvu olomouckého biskupa Jana Grodeckého potvrdil jakožto český král a moravský markrabě založení jezuitské koleje biskupem Prusinovským, jak je stanoveno v biskupově listině z roku 1570. Byla potvrzena všechna privilegia a výsady dosud získané olomouckou kolejí a bylo jí uděleno právo promovat k univerzitním gradům: „Všichni vědci a studenti, i každý jednotlivě, kteří budou v řečené koleji jezuitů naslouchat přednáškám a budou shledáni vhodnými a obratnými, mohou a mají být jimi promováni k jakýmkoli gradům, zdarma a po způsobu Společnosti [Jezíšovy], a pak budou co do cti a hodnoty považováni za rovnocenné těm, kdo byli promováni na jakékoli univerzitě v Německu, v Itálii, ve Španělsku a ve Francii.“ Panovník navíc osvobodil olomouckou kolej od daní a poplatků za nemovitosti, protože se v moravském markrabství jednalo o veřejně prospěšnou instituci. Byla proto doporučena i olomoucké městské radě a celému městu, které ji mělo podporovat.

Originál na pergameni s chybějící pečeti
(se zbytky hedvábné černo-žluté šňůry)
se nachází v Moravském zemském archivu
v Brně, fond E 28 Jezuité v Olomouci 1567–1773,
pergamenové listiny, sign. A10, inv. č. A1/5.
Kritická edice: Bohumil Navrátil, *Jesuité
olomoučtí za protireformace. Akty a listiny
z let 1558–1619. I. 1558–1590*, Brno: Zemský výbor
markrabství moravského 1916, n. 75, s. 150–155.

text: Tomáš Parma
reprodukce: Vydavatelství
Univerzity Palackého

rozhovor

text: Ivana Pustějovská, Egon Havrlant
foto: Jakub Čermák

A full-page portrait of Martin Procházka, a middle-aged man with grey hair, wearing a dark blue checkered suit jacket, a grey vest, a light blue shirt, and a blue patterned tie. He is standing in a well-lit room with a large stone urn on the left and a painting on the wall behind him. The text is overlaid on the bottom left of the image.

Martin Procházka: Univerzita je komplikovaný pacient

Martin Procházka (* 1970)

Absolvent Lékařské fakulty UP, profesor v oboru gynekologie a porodnictví, se vedení Univerzity Palackého ujal 1. května 2021. Od roku 2019 až do zvolení rektorem vedl Fakultu zdravotnických věd UP. Od roku 1994 pracoval na Porodnicko-gynekologické klinice LF UP a Fakultní nemocnice Olomouc, později vedl Ústav lékařské genetiky LF UP a FNOL a Ústav porodní asistence FZV UP. Ve své odborné práci se zaměřuje na perinatologii, fetomaternální medicínu a lékařskou genetiku, zejména na závažné komplikace při těhotenství či na problematiku geneticky podmíněných poruch krevního srážení. Jako lékař se odborně specializuje na vysoce riziková těhotenství, trombofilní stavy a na ambulantní gynekologii a prenatální péči, neplodnost a endometriózu.

Čtyři sta padesát let, přesně tak dlouhou historii píše olomoucké vysoké učení. V čele školy, která ve své novodobé éře získala do názvu jméno historika Františka Palackého, stálo za téměř půl století existence na sto čtyřicet osobností. Zatím posledním rektorem Univerzity Palackého je lékař, profesor v oboru porodnictví a gynekologie Martin Procházka. Univerzitu vede od května 2021 a právě nyní, v roce oslav, je tak v polovině svého mandátu.

— Každý rektor či rektorka, který se postaví do čela univerzity, ji nutně musí vnímat optikou své profese. Historik či teolog školu a její smysl zasazuje do historického či společenského kontextu, přírodovědec vnímá rozmach disciplín a oborů z jeho oblasti. Jak vnímá univerzitu lékař?

Myslím, že právě v tuto neklidnou dobu, kterou prožívá celý svět a která zásadně ovlivňuje i naši společnost, a tedy i univerzitu, se medicínská zkušenost velmi hodí. Jako lékař musíte být vybaven empatií, hledáte nejlepší způsoby, jak pacientovi pomoci, nikoli mu ublížit. Zároveň s ním musíte umět komunikovat, vysvětlovat své záměry. A univerzita, jak já ji vnímám, není anonymní instituce, ale jsou to konkrétní lidé, se všemi starostmi a radostmi. Je to složitý organismus vztahů. Když jsem nastupoval do úřadu, věděl jsem, že právě mezilidské vztahy bude třeba zlepšit. Nechtěl jsem a nechci jít cestou silových řešení, nemám to v povaze, hledám kompromisy. Chci, aby se lidé navzájem vyslechli, aby spolu komunikovali a snažili se společně pracovat pro to, co nás spojuje. A to je univerzita. Takže možná nemám ten úplně správný manažerský pohled na její řízení, ale zůstal mi ten můj lékařský, lidský. Proto i univerzitu vnímám touto optikou a přistupuji k ní jako k velmi komplikovanému pacientovi v nemocnici, pro kterého chci udělat to nejlepší, co je v mých silách.

— Jste v čele školy, která slaví 450 let od založení. To jsou období vzletů i pádů. Ale vždy platilo jedno: v centru všeho je studium a výchova dalších generací. Jací jsou dnešní studenti a co musí v dnešní době přesycené informacemi udělat pedagog, aby je zaujal?

Každá generace má svá specifika, občas čteme a slyšíme různá rozdělení. Jednou se mluví se o generaci X, pak zase Y nebo Z. Ale podle mne jsou lidé, a tedy i studenti, stále stejní. Jistě, společnost se proměnu-

je, vyvíjí se technologie a my všichni na ten překotný vývoj nějak reagujeme, učíme se s ním a v něm žít, pracovat. Přizpůsobujeme se měnícím se společenským podmínkám, ale naše podstata zůstává stále stejná. Jako pedagog v dnešní době už nezaujmete studenty jen tím, že si před ně stoupnete a budete pronášet dlouhé monology. Oni žijí rychleji, online a vy musíte získat, a především udržet jejich pozornost. Naučit se atraktivně prezentovat, používat elektronické zdroje. Nemá smysl nutit mladé lidi k nějakému únavnému memorování faktů. Důležitější je věst je k logickému uvažování, k samostatné práci. Jedině tak je bude výuka bavit. Ale to se spolu bavíme v polovině roku 2023. Za pár let bude díky umělé inteligenci všechno jinak. A určitě se změní i výuka.

— Univerzity pomáhají k poznání a pochopení světa, bádají a zkoumají. Jak si v tomto ohledu stojí Univerzita Palackého?

I přes určitý neklid, který v současné době univerzita prožívá, si myslím, že je jednou z nejlepších výzkumných institucí v České republice a že můžeme být hrdí na vědecké výkony, kterých napříč obory dosahujeme. Máme skvělé vědkyně i vědce, kteří se mohou srovnávat s nejlepšími světovými kapacitami. Velmi dobrým vysvědčením naší vědecké práce je podle mne to, jak jsme schopni reagovat na různé požadavky, které přicházejí z praxe, a jak roste zájem zahraničních vysokých škol a dalších institucí o spolupráci s našimi pracovišti a odborníky.

— Kritici někdy namítají, že je ve vědě dlouhá cesta mezi akademickými pracovišti a praxí. Souhlasíte?

Někdy slyšíme na adresu vědecké komunity hodně kritická slova. Nemyslím si, že jsou zcela oprávněná. Připomenu jen jeden příklad z nedávné doby, kterou máme všichni ještě v živé paměti. Byly to právě univerzity a Akademie věd, kdo na počátku pandemie covidu-19 vlastně suploval roli státu a jeho institucí. Tato pracoviště okamžitě nabídla své kapacity, znalosti i schopnosti ve prospěch společnosti.

— Jak vy osobně vzpomínáte na okamžik, kdy se svět kolem nás zcela změnil a do první linie se dostali lékaři, zdravotníci, a především naši studenti?

Jsem nesmírně vděčný všem našim studentům, jak zareagovali a pracovali. Ne-

mocnice by se neobešly bez našich mediků a studentů z fakulty zdravotnických věd. To jejich extrémní nasazení v situaci, kdy šlo chvillemi opravdu o život, bylo velmi obdivuhodné. Stejně tak musím vyzdvihnout všechny další studenty a zaměstnance i z ostatních fakult, kteří jako dobrovolníci pomáhali všude, kde bylo třeba. Možná i ti, pro které byla Univerzita Palackého do té doby vzdálená anonymní instituce, si po setkáních s našimi studenty vybaví konkrétní tváře, které doučovaly jejich děti, pomáhaly v sociálních zařízeních atd. V čase pandemie jsme jako univerzita plná aktivních lidí ukázali, že jsme připraveni kdykoli pomoci.

— Pandemie nás také naučila pohybovat se více v online světě a stala se i velkou příležitostí k proměně výuky. Jak to vnímáte?

Ta otázka má dvě roviny. Zcela určitě se zjednodušila komunikace mezi akademiky, řada mezinárodních setkání a konferencí se konala virtuálně, usnadnilo to výměnu informací, ušetřil se čas i finance. To stále platí, hodně jsme se především ve využívání technologií naučili a tyto formy komunikace uplatňujeme i dnes. Na druhé straně se ukazuje, že kontaktní výuka je nenahraditelná. Důležité je předávání osobních zkušeností, zaujetí, a to v online prostředí nedocílíte. Zásadní je pro studenty i kontakt se spolužáky. Proto tvrdím, že nikdy nelze výuku zcela „překlopit“ do online prostoru. Online a live není totéž.

— Ale je to šance spolupracovat se zahraničními partnery na nových studijních programech, kdy je možné propojit například části výuky. Můžu mít přednášejícího například v Americe...

To ano a my tyto hybridní programy rozvíjíme. Je to forma, kterou velmi preferujeme. V principu je to tak, že běží online kurzy, v nichž se studenti i vyučující seznámí, vzdělávají, a program je završen návštěvou v dané instituci. Osobní setkání je pak taková sladká tečka na závěr.

— Univerzita navázala řadu partnerství se školami po celém světě. Co to v praxi znamená pro studenty a akademiky?

Znamená to, že se snáze dostanou na výměnný studijní či vědecký pobyt na konkrétní zahraniční univerzitu, rozšíří si znalosti, získají kontakty. Ale to není

vše. V současné době například velmi intenzivně rozvíjíme partnerství v rámci tzv. Aliance Aurora, která sdružuje řadu evropských univerzit. Být aktivní v tomto společenství znamená pracovat pro budoucnost a rozvoj celé univerzity, a to jak v oblasti výuky, tak vědy a výzkumu. Máme možnost podílet se na zajímavých projektech, sdílet zkušenosti i znalosti, mít větší šanci na získání financí z EU atd. Rozvíjíme například velmi dobrou spolupráci s univerzitami v Innsbrucku, Paříži, Duisburgu, Essenu... Podařilo se nám navázat spolupráci s izraelskou Bar Ilanovou univerzitou, kde se podílíme na řadě projektů, jak v humanitních, tak v přírodovědně medicínských vědách. A mezi naše priority samozřejmě patří i strategické partnerství se školami v USA.

— Vy jste před nedávnem absolvoval i cestu po Asii. Tam vidíte také možnosti spolupráce?

Určitě ano. Otevírání se východoasijským univerzitám je pro nás velmi zajímavé. Technologie ve státech, jako je Jižní Korea a Tchaj-wan, jsou na vysoké úrovni a spolupracovat s nimi může být zejména pro přírodovědné a medicínské obory velmi přínosné. Své uplatnění tam budou určitě hledat i humanitní obory zaměřené na asijská studia. Je to věc dalšího strategického směřování univerzity, ale já osobně větší otevírání se světu považuju za velmi důležité. Byl to koneckonců i jeden z hlavních bodů mého programu, se kterým jsem na funkci rektora kandidoval. Internacionalizace univerzity je navíc důležitá i z hlediska rozvoje regionu a města, protože bez přítomnosti zahraničních studentů a pedagogů nebudeme mít zpětné zrcátko, které nám ukáže náš reálný obraz a pomůže nastavit kvalitu.

— Dostáváme se k tzv. třetí roli univerzity, tedy k instituci, která aktivně vstupuje do veřejného světa. Těch příležitostí, kdy akademici, zaměstnanci i studenti ukázali, že jim není lhostejný svět kolem nich, bylo bezpočet. Jednou ze zásadních bylo napadení Ukrajiny Ruskem. Vy už jste v tu dobu stál v čele UP. Co vás tehdy jako první napadlo?

Těch myšlenek byla spousta. Asi jako každý jsem se zamýšlel nad tím, co to bude znamenat pro nás, pro naše blízké, co všechno se změní, jestli dojde ke zdražování, budou dostupné základní věci, na co se máme nachystat atd. A pak jsem hned

začal přemýšlet o univerzitě, a především o tom, jak se postaráme o lidi, kteří budou v přímém ohrožení válkou. Proto jsme okamžitě svolali ukrajinské studenty, kteří u nás studují, a ptali se, co pro ně můžeme udělat. Řešili jsme možnosti veškeré podpory, kterou jsme jim mohli poskytnout, od mimořádných stipendií až například po pomoc psychologů. Jsem opravdu hrdý na naše univerzitní Dobrovolnické centrum a všechny studenty dobrovolníky, kteří odvedli zejména v prvních měsících ve spolupráci s krajem a dalšími institucemi neuvěřitelný kus práce. Pomáhali jsme mnoha způsoby: od materiálních i finančních sbírek přes kurzy češtiny, tlumočení až po pomoc s adaptací ukrajinských žáků či přijímání studentů a akademiků z Ukrajiny. A naše podpora neskončila, pomáháme stále.

— Měl jste nebo máte strach z dalšího vývoje v Evropě? Ptám se i proto, že vy jste zvyklý ve své profesi lékaře počítat s rizikem, vyhodnocovat ho. Navíc nálada české společnosti se mění...

Nemám strach. Zkušenost uplynulých měsíců ukazuje, že když jde o opravdu vážné záležitosti, tak se národ dokáže semknout. Jistě, dokáže být i velmi kritický, ale s tím se musí počítat. Lidé mají přirozené strach, bojí se toho, co bude, a někdy to ventilují ne úplně vhodně. Ale i když s nimi nesouhlasíme, tak musíme respektovat jejich právo na odlišný názor. Za zásadní ale považuji to, abychom rozeznávali, kde je dobro a kde zlo. A to, myslím, většina české společnosti chápe.

— Jaká je Univerzita Palackého 2023 očima rektora Martina Procházky?

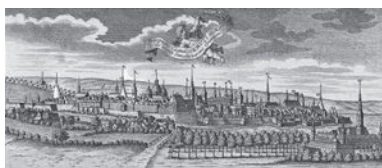
Plná šikovných, pracovitých a talentovaných lidí. Mnozí z nich jsou uznávanými autoritami ve svých oborech, jsou aktivní v různých oblastech společenského života a já jsem rád, že ke svému jménu připisují Univerzitu Palackého. Když se podíváte, kolik jen za jeden jediný akademický rok získali studenti, pedagogové, vědci z celé univerzity nejrůznějších ocenění, kolik jsme zorganizovali akcí pro veřejnost, proslovili přednášek, odvedli dobrovolnické práce, kolik úspěchů mají naši sportovci... Ano, máme i své problémy, které se nám daří někdy lépe a jindy hůře řešit. To nezastírám. Ale myslím, že se někdy zbytečně podceňujeme. Měli bychom být sebevědomější. Máme na to. Univerzita Palackého na to má.

22. prosince olomoucké koleji
Tovaryšstva Ježíšova císař Maxmilián II.
udělil promoční práva. Prvním rektorem
se stal Španěl Hurtado Pérez, rektor
zdejší jezuitské koleje a latinského
gymnázia.

Následuje osm let trvající okupace
a úpadek. V říjnu 1643 uzavírají jezuité
své školy a opouštějí město. Fungování
univerzity je přerušeno až do odchodu
švédské okupační posádky v roce 1650.

Univerzita je přeložena zpět do
Olomouce, ale jen jako lyceum
s omezenými promočními právy.

Císařským dekretem je Františkova
univerzita jako celek zrušena, zůstává
jen teologická fakulta, jíž je ponecháno
promoční právo. Drahocenné univerzitní
insignie jsou odevzdány moravskému
místodržitelství v Brně a následně předány
univerzitě v rakouském Innsbrucku.

Československý parlament přijímá
zákon o obnovení olomoucké univerzity
pod názvem Univerzita Palackého.
Prvním rektorem se stává filozof
a sociolog Josef Ludvík Fischer.

1573

Olomouc se stává
univerzitním městem

1578

promoce prvních absolventů
a rozšíření působnosti univerzity

1642

dobytí Olomouce
švédskou armádou

Olomouc se vlivem dlouhodobého
konfliktu mezi habsburskou říší
a Pruskem postupně proměňuje
v pohraniční pevnost. Reorganizovaná
státní univerzita, kněžský dům
i šlechtická kolej se stěhují do Brna.

1661

zahájení stavby konviktu,
počátek budování barokního
komplexu univerzity

1778

přesun univerzity do Brna

1782

návrat do Olomouce

Rakouský císař František I. povyšuje
lyceum na plnoprávnou univerzitu.
Obnovená univerzita má tři fakulty:
filozofickou, právnickou a teologickou.
Při univerzitě navíc pokračuje
medicínsko-chirurgické studium.

1827

vrácení plných univerzitních práv

1860

zrušení univerzity

1939

uzavření bohoslovecké
fakulty nacisty

1946

obnovení univerzity

1947

UP je slavnostně otevřena
a zahajuje výuku

1950

zrušení bohoslovecké fakulty

V důsledku školských reforem
komunistické vlády jsou filozofická
a pedagogická fakulta transformovány
na samostatnou Vysokou školu
pedagogickou s fakultami
společenských a přírodních věd.
Ve svazku UP de facto zůstává jen
jediná, lékařská fakulta.

1953

vznik Vysoké školy pedagogické

1955

začátek výstavby Teoretických
ústavů Lékařské fakulty UP

Vysoká škola pedagogická se slučuje s Univerzitou Palackého, v jejímž svazku tak působí lékařská fakulta a fakulty společenských a přírodních věd, které se v následujícím roce přejmenují na filozofickou a přírodovědeckou fakultu.

1958

opětovné sloučení olomouckých vysokých škol

1968

pražské jaro v Olomouci

UP se stává – stejně jako jiné vysoké školy – bedlivě sledovaným a kontrolovaným subjektem ze strany mocenského centra. Po novele vysokoškolského zákona jsou zahájeny personální čistky.

1969

počátek normalizace

Králem studentského majálesu 1968 je zvolen spisovatel Josef Škvorecký.

1989

univerzita se stává místním centrem sametové revoluce

Je obnovena cyrilometodějská fakulta bohoslovecká jako součást UP s názvem Cyrilometodějská teologická fakulta UP. Vzniká Fakulta tělesné kultury UP.

1990

návrat teologie, vznik fakulty tělesné kultury

Prvním demokraticky zvoleným rektorem se stává Josef Jařab.

1991

obnovení právnické fakulty

Sídlem právnické fakulty se stává budova po olomouckém okresním výboru KSČ.

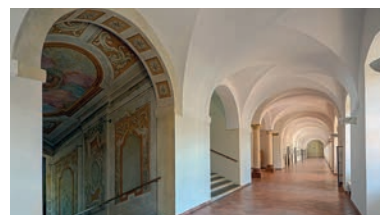
1999

otevření Zbrojnice

UP po nákladné rekonstrukci otvírá informační centrum a ústřední knihovnu v budově Tereziánské zbrojnice.

2002

otevření zrekonstruovaného konviku

2008

vznik fakulty zdravotnických věd

Budova v Univerzitní ulici začíná sloužit jako Umělecké centrum UP.

2009

přírodovědecká fakulta se stěhuje do nového sídla

2015

otevření Pevnosti poznání

2021

vzniká vysokoškolský ústav UP – Český institut výzkumu a pokročilých technologií (CATRIN)

univerzita
v čase

2023

450 let od založení olomouckého vysokého učení

Kompletní historii UP najdete na stránkách 450.upol.cz

proměny

text: Ivana Pustějovská
foto: Vojtěch Duda, Adolf Jankovský, archiv UP

Proměny Univerzity Palackého

Jedna fotografie vydá za sto slov. Proto si na následujících stránkách můžete prohlédnout snímky s názorným srovnáním novodobé historie a současnosti Univerzity Palackého. V tomto speciálním čísle našeho magazínu píšeme jak o nejstarších dějinách, tak o letech, která snad ještě ani dějinami nechceme nazvat. Je to čas našich studií, jsou to místa, která máme ještě stále v paměti. Ale protože lidská paměť je krátká, rozhodli jsme se připomenout, jak vypadala tvář Univerzity Palackého v minulosti a jak vypadá nyní.

Dnešní sídlo cyrilometodějské teologické fakulty má neuvěřitelně barvitou historii. Budova byla postavena v letech 1717 až 1720 a sloužila jako jezuitský seminář pro chudé studenty. Po zrušení univerzity v roce 1860 v ní zůstaly pouze knihovna a teologická fakulta, medicínsko-chirurgické studium a německé gymnázium. Po vzniku ČSR zde sídlila Cyrilometodějská fakulta bohoslovecká v Olomouci, uzavřená nacisty v roce 1939. Za okupace tyto prostory využívala organizace Hitlerjugend. Po druhé světové válce se budova opět stala zázemím teologů. V roce 1950 byla ale fakulta zrušena komunistickým režimem a budova se dostala do užívání pedagogické fakulty. V roce 1990 se budova stala sídlem obnovené CMTF UP.

Tisíce lidí každým rokem míří do někdejšího jezuitského konviktu, nynějšího Uměleckého centra UP, na mezinárodní filmový festival Academia Film Olomouc, další si dávají sraz ve Zbrojnici v kavárně nebo na lavičce Václava Havla, studenti práv spěchají do svých učeben na Envelopě, jejich kolegové z pedagogické fakulty míjí zcela samozřejmě sochu Masaryka, Olomoučané si fotí své město z výšky terasy přírodovědecké fakulty. A jen občas si někdo uvědomí, že tam, kde se dnes mluví o umění a promítají třeba filmy, parkovala vojenská auta, že budoucí právníci vystřídali v jejích někdejších sídle komunistické aparátčíky, že budoucí generace učitelů chodí po stejných chodbách, po kterých dupaly holínky velitelů sovětské armády.

Univerzita Palackého se po listopadu 1989 nadechla a během let se změnila v uznávanou a v zahraničí respektovanou školu.

Byla to dlouhá cesta a jedním z jejích milníků byla i oprava všech prostor, stávajících i získaných. Ohlédneme se do počátku devadesátých let s mužem, který nejenže u toho všeho byl, ale který se právě o to, aby se univerzita proměnila, zasloužil. Tak na tu dobu vzpomínal první polistopadový rektor UP Josef Jařab. „My jsme věděli, v jak zpuštěm a vůbec bídém stavu univerzita je. Vždyť jsme v tom prostředí žili. Všechny objekty okupované sovětskými, ale i našimi vojsky byly v dezolátním stavu,“ vyprávěl profesor Jařab. A přidal vzpomínku třeba na získání Zbrojnice. „V polovině 50. let jsme

tam se spolužáky pravidelně chodili na vojenskou přípravu. Major Tůma nás učil rozebírat a skládat protiletadlový kanón, což jsme se skutečně naučili, ale naštěstí jsme jej jako zbraň nikdy nemuseli v praxi vyzkoušet. Později už se do budovy na studentskou vojnu nechodilo a objekt byl přísně armádní a pro veřejnost tajemně uzavřený. Prostě – zbrojnice. Po Listopadu jsem budovu nemohl spustit z očí – byla tak blízko univerzitních objektů! To dráždilo.“ Dlouhá vyjednávání nakonec přičkla Zbrojnici (a nejen ji) univerzitě. Někdejší vojenská pevnost se tak mohla proměnit ve skutečně univerzitní město. Podívejte se sami na archivní snímky Adolfa Jankovského a porovnejte je s fotografiemi Vojtěcha Dudy.

Původně jezuitský konvikt (ubytovací zařízení pro šlechtické samoplátce a císařské, papežské a biskupské stipendisty), přechodně mincovna, vojenská kasárna, lazareť a sklady. Tím vším byl v minulosti někdejší jezuitský konvikt v Univerzitní ulici, dnešní Umělecké centrum UP, které poskytuje zázemí uměnovědným a uměnovýchovným katedrám filozofické a pedagogické fakulty. Konvikt je i vyhledávaným místem pro různé kulturní akce, konají se v něm festivaly, přednášky, besedy a koncerty. A do tamní restaurace se chodí na dobrou kávu nebo oběd.

Názorným příkladem, jak se univerzita proměnila, je Envelope, k níž studentský život patřil a patří především díky vysokoškolským kolejím, menze a hřišti. Dominantou tohoto prostoru je dnes ale především budova přírodovědecké fakulty, která vyrostla v letech 2006 až 2008 na pláni při třídě 17. listopadu.

Okolí Teoretických ústavů, v nichž sídlí fakulta zdravotnických věd a lékařská fakulta, se mění neustále. Od doby výstavby zakryla výhled na ústavy budova oddělení alergologie a klinické imunologie, ještě před čtyřmi lety by v pohledu překážela i budova II. interní kliniky. Naopak za „starými“ Teoretickými ústavu lze vidět jejich moderní dostavbu a vlevo si lze všimnout i budovy Ústavu molekulární a translační medicíny. Obě moderní stavby byly dokončeny v roce 2012.

Dříve tam stála socha komunistického prezidenta Klementa Gottwalda, dnes prostranství dominuje Památník bojovníků za svobodu a demokracii. Sotva které místo je v Olomouci větším symbolem změny politického systému. Někdejší sídlo OV KSČ na Envelopě se proměnilo v právnickou fakultu. Její moderní historie začala v roce 1991, kdy vznikla jako první porevoluční právnická fakulta v tehdejším Československu. Jejím posláním je podporovat hodnoty svobody, demokracie a občanské společnosti. Za svou misi v této oblasti získala v roce 1996 Cenu Hannah Arendtové.

Rekonstrukce budovy filozofické fakulty v Křížkovského ulici 10 zahrnovala mj. úpravu všech typů povrchů, výměnu rozvodů a inženýrských sítí, pořízení vzduchotechniky s klimatizací, přestavbu sociálních zařízení, úpravu exteriérů i změnu vnitřního uspořádání. Sídli v ní děkanát fakulty a pět velkých filologických kateder. Objekt má také zrekonstruovanou aulu i opravené nádvoří pro venkovní posezení.

Hotel s restaurací, vysokoškolská kolej, dočasné útočiště pro pracoviště FF a nyní badatelské centrum CMTF. Tím vším si od kolaudace v roce 1899 prošel dům na rohu Kateřinské a Aksamitovy ulice, který spousta lidí zná jako Kudeřičky – kolej Marie Kudeříkové. K ubytování studentek UP sloužila budova od roku 1951, pojmenování nese po dívce popravené za účast v protinacistickém odboji, jejíž busta byla na dům později také umístěna. Pro potřeby CMTF byla budova citlivě zrekonstruována, v moderním duchu se obnovila i nárožní věž, pod níž se ukrývá neobvykle řešená kaple.

Jaro Varga: Jezuitští misionáři v kulisách současné univerzity

Minulost, která promlouvá do současnosti, i tak lze charakterizovat projekt slovenského vizuálního umělce Jara Vargy s názvem *Návrat do Nového světa*. Na okna Zbrojnice, kde sídlí Knihovna UP, překreslil historické kresby a grafiky jezuitů ze zámořských cest a zasadil je tak do zcela nových, autentických kulis univerzity i města. Ukázkou jeho práce jsme použili i na titulní stránku tohoto speciálního čísla. Projekt vznikl v rámci Trienále SEFO 2021 UNIVERSUM, které připravilo Muzeum umění Olomouc – Středoevropské fórum.

— Jak se zrodil ten nápad?

Na začátku bolo pozvanie od kurátorky Barbory Kundračíkové z Muzea umění, aby som sa zúčastnil Trienále SEFO 2021 a pre Olomouc vytvoril miestošpecifické dielo. Finálnemu nápadu predchádzala náročná, ale vzrušujúca cesta. Postupne som prenikal do dutín súčasného a minulého Olomouca. Pracoval som na viacerých myšlienkových frontách. V celom procese zohrala významnú úlohu trpezlivosť kurátorky, ktorá ma aj napriek zdĺhavosti projektu nechala skúmať a netlačila do rýchlych rozhodnutí pod tlakom deadlinov.

— Proč zrovna spojení jezuité, Olomouc, univerzita?

Keďže neprítomné (stratené, zmiznuté, nejestvujúce) knižnice sú v mojich dielach často prítomné, nebola to náhoda, že som zaostřil na Zbrojnicu – Knihovnu Univerzity Palackého. Tu sa fronty preŕfali a splynuli v jedno homogénne gesto – cyklus maloformátových kresieb fixou na oknách knižnice. Kresby sa skladajú z dvoch plánov. Ten prvý je pôvodný výjav z historickej grafiky, väčšinou od českých barokových majstrov (napr. Karel Škréta, Jan Jiří Heinsch a ďalší), ktorí vizuálne interpretovali život jezuitov na misiách v zámorí. V druhom pláne nahrádzam originálne pozadia z historických

kých grafik pozadiami, ktoré sa prekrývajú s výhľadmi z okien. Dobový výjav teda iluzívne aktualizujem, resp. zasadzujem do súčasného prostredia v dnešnej univerzitnej Olomouci. V duchu jezuitského hesla *Unus non Suficit Orbis* (Jeden svet nestačí) sa v jednej kresbe heterotopicky snúbia dva odlišné časy a priestory.

— Odkud jste čerpal inspiraci?

In situ. Hodinami strávenými v knižnici pocitovým umeleckým výskumom o jezuitskej histórii v meste. Jezuiti s ambíciou skolonizovať svet nie mečom, ale slovom, sa vydali na misie všetkými svetovými stranami. Vynikali vo vedách a umení, napríklad v kartografii a astronómii. Významný olomoucký rodák Valentin Stansel (1621–1705) vytvoril prvú kreslenú mapu Mesiaca v Čechách. Rozvinul techniku merania výšky hôr na Mesiaci podľa výšky ich tieňov. Počas misie v Brazílii napísal astronomické dielo, v ktorom sa zaoberal cestovaním do vesmíru... Snažím sa ísť aj po takýchto stopách českých jezuitov a cez dopisy a rytiny prostredníctvom výtvarného umenia znovuobjaviť ich cestovanie. Najautentickejšie príbehy sa dozvedám práve z listov, ktoré posielali domov. Objasňujú ich dobové chápanie sveta, ktoré zo súčasného postkoloniálneho pohľadu hodnotíme viac kriticky ako romanticky.

— Jak jste spokojen s tím, jak se vám podařilo propojit minulost a současnost?

Môj čas strávený v knižnici čítaním a kreslením chápem ako performatívne dielo, ktoré sa snaží vyplňať vzdialenosť medzi minulým a súčasným. Tá vzdialenosť sa napína alebo skrakuje každým pohľadom diváka či diváčky von z okna skrze moju kresbu. Keď sa v jeho – jej oku prekryje popredie s pozadím, resp. kresba s realitou, nastáva chvíľkové poetické splynutie tých dvoch časov a priestorov.

„Jsme nadšení, jakýma očima se dokázal Jaro Varga podívat na knihy ve fondu naší univerzitní knihovny a nalézt v nich životní příběhy dávných předků. Těší mě, že krásné barokní prostory Zbrojnice se tímto zase více otevřely umění a veřejnosti,“ hodnotí originální umělecký projekt ředitelka Knihovny Univerzity Palackého Helena Sedláčková.

#jsmeup

Univerzita nejsou jen působivé historické budovy a supermoderní laboratoře. Univerzita, to jsou lidé. Ti, kteří na ní (a pro ni) pracují, bádají a studují.
Co pro vás osobně znamená Univerzita Palackého?

Matěj A. Beran, CMTF
student 3. ročníku Etika a kultura v mediální komunikaci

Univerzitu Palackého vnímám jako příležitost, která mě posune dál v mé životní etapě. Není to pouze vysoká škola, ale živý organismus a komunita lidí, kteří chtějí něčeho dosáhnout. Jak by řekl Martin Luther King: intelligence plus charakter – to je cíl skutečného vzdělání.

Eliška Surmová, LF
studentka 4. ročníku Zubního lékařství

Symbol trvalé kondice při přebíhání mezi patry na klinice dopoledne, snaha udržet se v bdělosti bez sirek v očích na přednášce odpoledne a nezakopnutí o obří zeměkouli na náměstí po bujarém popíjení lahodných moků večer. UP je pro mě spojení několika světů, které se krásně doplňují, když v nich člověk umí přežívat.

David Broul, FF
student doktorského studijního programu Politologie

Univerzita Palackého pro mě představuje místo realizace, poznávání a setkání. Realizace mých někdy až zdánlivě nerealizovatelných nápadů v podobě různých projektů, diskuzí či kurzů. Poznávání okolního světa, ale rovněž sebe sama, svých možností a limitů. A setkání – zcela obyčejných s lidmi, které mám rád, a neobyčejných, která mi umožňují realizaci a poznání.

Tereza Vocílková, PŘF
studentka oboru Geoinformatika a kartografie

Když jsem se dostala na Univerzitu Palackého, považovala jsem to za splněný sen. Na přírodovědecké fakultě studuji třetím rokem a mám k ní silné pouto. Poznala jsem zde spoustu skvělých spolužáků a pedagogů. Díky letním školám, které katedry na fakultě pořádají, jsem vycestovala do Rakouska, Německa a na Maltu. Beru to jako velkou životní zkušenost.

Eliška Šlesingrová, PdF

studentka doktorského studijního programu Speciální pedagogika

Univerzita Palackého pro mě znamená soulad protikladů, který mi zasáhl do života, kterému jsem velmi vděčná za nespočet radostí, příležitostí, možností i lidí, kteří jej utváří; na který jsem hrdá, na který vím, že nikdy nezapomenu, a kterému bych moc přála, aby pokračoval na cestě za ještě lepším renomé.

Lenka Murínová, FTK

studentka doktorského studijního programu Kinantropologie, senátorka AS UP

Univerzita Palackého pro mě znamená čas strávený s inspirujícími lidmi a místo profesního i osobního rozvoje.

Vojtěch Kalmár, PF

student 4. ročníku magisterského programu Právo a právní věda

Univerzita Palackého je pro mě nejen místem, kde získávám vzdělání, ale také místem, kde jsem poznal spoustu skvělých lidí a zažil nezapomenutelné okamžiky. Je pro mě symbolem tradice, kvality a otevřenosti. Je to univerzita s bohatou historií, která se neustále rozvíjí a přizpůsobuje současným výzvám. Nabídla mi možnost rozšířit si obzory a zapojit se do spousty aktivit a projektů. Pomohla mi najít si svou cestu v životě a profesní kariéře.

Tereza Marková, FZV

studentka 2. ročníku Aplikované fyzioterapie, 1. ročníku Organizace a řízení ve zdravotnictví, senátorka AS UP

Když se teď v závěru magisterského studia ohlédnu zpět, tak musím říct, že UP je pro mě hlavně velkým překvapením. Od studia na vysoké škole jsem nečekala mnoho, jen že s trochou štěstí získám vzdělání ve vysněném oboru, bakalářský titul, a když to půjde dobře, tak i magisterský. Můj plán byl nějakým způsobem vystudovat, správně jsem si myslela, že to nebude zrovna nenáročné, prožít těch několik let v anonymitě, protože jsem se domnívala, že akademičtí pracovníci se o studenty vůbec nebudou zajímat, že lidé v ročníku budou spíš známi než přátelé... Místo toho jsem měla štěstí na mnoho akademiků, kteří kromě předávání svých zkušeností a schopností formovali i mou osobnost. Podařilo se mi navázat přátelství nejen se studenty z mého oboru a fakulty, za což jsem neskutečně vděčná. Na UP jsem mimo kvalitní vzdělání, které je podstatným předpokladem pro to, abych byla jednoho dne dobrou fyzioterapeutkou, získala spoustu zkušeností. Byly to zkušenosti hezké a pozitivní, ale i velmi negativní až bolestivé. UP považuji za místo, které mě utvářelo, utváří a ještě nějaký čas utvářet bude. Jak dlouhý ten čas bude, přesně nevím, ale jsem si jistá, že na vliv UP na můj život určitě nezapomenu.

Univerzita a František Palacký

František Palacký nezanechal za svého života (1798–1876) příliš stop v Olomouci, avšak jako jedna z nejvýznamnějších postav českého obrozeneckého hnutí k městu neodmyslitelně patří. Dopravně důležitou Palackého ulicí Olomoučané procházejí, případně projíždějí tramvají či auty už od dob první republiky. Ještě razantněji však Otec národa do města vstoupil, když bylo v roce 1946 pod názvem Univerzita Palackého obnoveno zdejší starobylé vysoké učení.

Pojmenování po rodáku z Hodslavic na Novojičínsku prosadil tehdejší ministr školství a osvěty Zdeněk Nejedlý. Navrhován přitom byl i Josef Dobrovský, který v Olomouci působil v letech 1787–1790 jako vicerektor, respektive rektor josefinského generálního semináře, a který byl později Palackému oporou při jeho příchodu do Prahy. Dvojportrét obou obrozenců zdobí Pamětní medaili UP, kterou univerzita uděluje při slavnostních příležitostech. Palacký nechybí na univerzitních insigniích a v době dvoustého výročí jeho narození byla poprvé předána Cena Františka Palackého, kterou univerzita oceňuje vyni-

kající výsledky tvůrčí činnosti na poli vědy či kultury. Na finanční odměnu s cenou spojenou přispívá obec Hodslavice jako Palackého rodiště a město Neratovice, které je místem jeho posledního odpočinku.

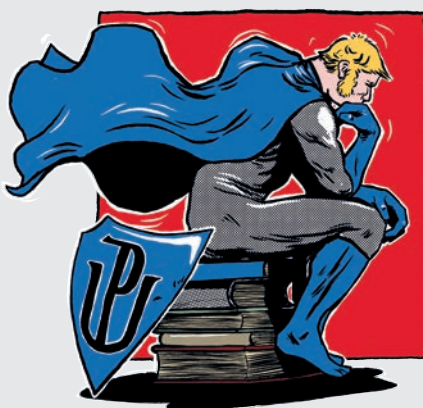
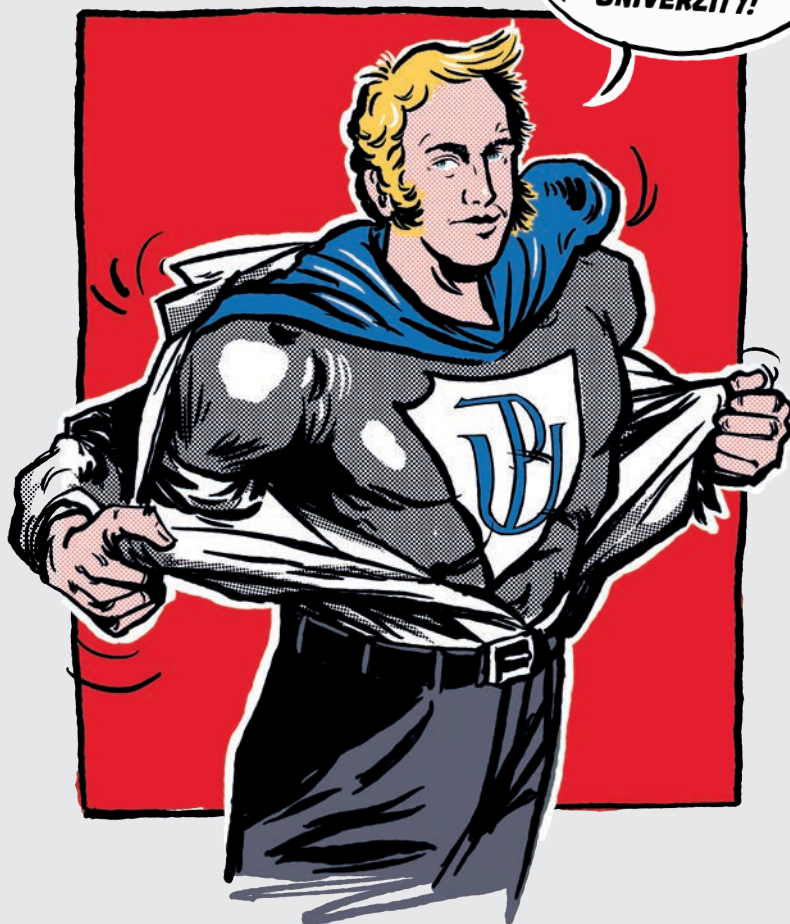
S Hodslavicemi Univerzita Palackého v současnosti dále prohlubuje spolupráci. Jejím plodem jsou mimo jiné nová trička s portrétem mladého Františka či slovy, se kterými přišel ve své Krásovědě. Rodný dům Palackého a umělecké vyhlídky s citáty z jeho díla, které jsou rozeseté kolem obce, se staly cílem studentů a zaměstnanců během univerzitního sportovního dne. Do Hodslavic přitom vyrazily dvě olomoucké skupiny – zatímco ta se zástupci vedení UP absolvovala program s představiteli obce, druhá zvládla urazit šestnáctikilometrovou turistickou trasu. K setkání obou došlo právě u rodného domu Otce národa. Mimochodem právě tam stojí pomník se sochou Františka Palackého od olomouckého sochaře a pedagoga někdejší katedry výtvarné teorie a výchovy Filozofické fakulty UP Vladimíra Navrátila. Replika pomníku stávala i na nádvoří fakulty v Křížkovského ulici 10.

SUPER PALACKÝ

HUMOR, NADSÁZKA A CTIHODNÁ UNIVERZITA. JAK TO JDE DOHROMADY? DOCELA DOBRĚ. DŮKAZEM JE „VIZUÁL“ FRANTIŠKA PALACKÉHO, KTERÝ JSME ZVOLILI PRO ROK OSLAV. OTEC NÁRODA JE ZACHYCEN V MLADÉM, STUDENTSKÉM VĚKU A PŘIPOMÍNÁ SUPERMANA. „NECHTĚLI JSME FRANTIŠKA PALACKÉHO SOUČASNÉ STUDENTSKÉ GENERACI PŘEDSTAVOVAT JAKO ZAPRÁŠENOU HISTORICKOU POSTAVU. BYL TO MUŽ MNOHA TALENTŮ A ZÁJMŮ, CÍLEVĚDOMÝ A PRACOVITÝ, ZÁROVEŇ SI DOKÁZAL ŽIVOT NAPLNO UŽÍVAT. CHCEME, ABY TENTO MLADÝ PALACKÝ, JAK HO VIDÍME MY, BYL PRO NAŠE STUDENTY INSPIRATIVNÍ A KOMIKSOVÝ HRDINA JE V TOMTO OHLEDU IDEÁLNÍM KOMUNIKAČNÍM PROSTŘEDKEM,“ VYSVĚTLIL VEDOUcí ODDĚLENÍ KOMUNIKACE A MLUVČÍ UNIVERZITY PALACKÉHO EGON HAVRLANT. AUTOREM FRANTIŠKA PALACKÉHO JAKO SUPERHRDINY JE VÝTVARNÍK VYSTUPUJÍCÍ POD JMÉNEM TICH0762. (IPU)

OSLAV
S NÁMI 450 LET
UNIVERZITY!

Palacký? Palacký!

František Palacký. Co se vám vybaví jako první? Možná jen, že jde o slovníkové heslo připomínající úctyhodného kmeta. Jenže ještě před tím, než se stal jménem z dějepisu, byl František Palacký i mladý. A nebyl to ledajaký mladík. Byl to muž mnoha talentů, zálib i zájmů. Možná by byl dnes vlivným youtuberem nebo influencerem. Kdo ví? Každopádně v roce, kdy si na univerzitě připomínáme 450 let existence vysokého učení v Olomouci, jsme se rozhodli oprášit i obraz muže, jehož jméno v novodobé historii nosí.

A tak se konal happening Tváře Palackého, který připravil v Galerii Podkroví Umě-

leckého centra UP spolek Studium Artium. Výzvu, jak si představujete Palackého, přijalo osm umělců. Vedle studentů výtvarné výchovy či dějin výtvarné výchovy to byl například francouzský malíř a ilustrátor Vincent Chignier, který žije ve Šternberku, nebo Tetiana Kovalenko, která do ruské invaze na Ukrajinu pracovala jako učitelka malby a kresby v umělecké škole v Charkově a nyní bydlí v Přerově. Až na jednu umělkyni se všichni postavili k malířským stojanům vybaveni fixy, inkoustem, vodovými nebo akrylovými barvami, jediná Ludmila Dostálíková pracovala s keramickou hlinou. A co vytvořili? Podívejte se sami.(red)

text: Ivana Pustějovská
foto: archiv Žurnál UP

klub absolventů

Přidejte se do naší absolventské UP rodiny

Máte za sebou promoci, rozprchli jste se do všech koutů světa, ale stále vás zajímá, jak a čím vaše alma mater žije? Máte chuť pobavit se na různých kulturních a společenských akcích, které univerzita pořádá? Chcete potkat spolužáky a podívat se, jak se proměnila místa vašeho studia? Chcete slevu na taxi, lístek do kina, na koncert nebo levnější ubytování v Olomouci?

Pokud na některou z otázek odpovíte „ano“, pak stačí udělat jeden jediný krok. Zaregistrovat se do naší velké rodiny Klubu absolventů UP. Určen je českým i zahraničním absolventům bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programů. Registrace je snadná, stačí využít online formulář na stránce absolventi.upol.cz. Vítejte do naší UP rodiny! Pro ilustraci, jaká atmosféra vládne na našich absolventských srazích, přidáváme několik snímků z minulých setkání. A abyste věděli, do jaké UP rodiny se přidáváte, na následujících stránkách najdete pár našich zajímavých absolventů a absolventek.

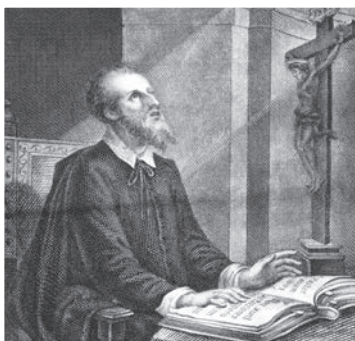

významní absolventi

výběr připravil:
Tomáš Krejčířík

Univerzita Palackého v Olomouci je mezinárodně respektovanou a vědecky vysoce výkonnou středoevropskou univerzitou. Už 450 let přispívá k rozvoji intelektuálního bohatství společnosti, k vědeckému, kulturnímu i sociálnímu rozvoji. V uplynulých staletích studium na olomoucké univerzitě absolvovalo množství významných osobností. Představíme několik z nich.

Výčet je jen ilustrativní – naznačuje šíři profesí a oblastí, v nichž se naši absolventi a absolventky prosadili.

Svatý Jan Sarkander
(1576–1620)

římskokatolický kněz

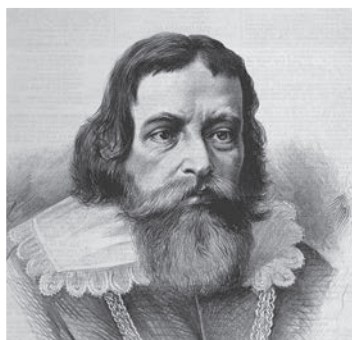
V Olomouci studoval filozofii v letech 1597–1600. Jeho neúnavné úsilí o rekatolizaci regionu podporoval Ladislav Popel z Lobkovic. Kvůli své obhajobě víry v době silných protikatolických nálad byl však zatčen a v Olomouci umučen poté, kdy odmítl prozradit, co mu Popel z Lobkovic prozradil při zpovědi. Papež Pius IX. blahověčil Sarkandera v bazilice svatého Petra v roce 1860 a papež Jan Pavel II. ho při své návštěvě Olomouce v roce 1995 kanonizoval jako svatého.

Albrecht z Valdštejna
(1583–1634)

vojevůdce, politik, vévoda

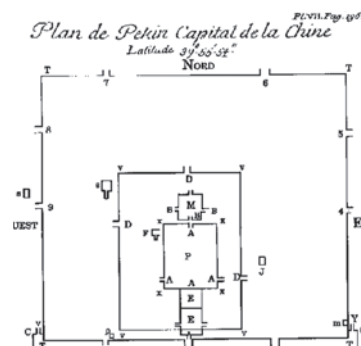
Významný vojevůdce, politik, vévoda meklenburský a frydlantský, vedle Jana Tserclaese Tillyho nejvyšší velitel císařsko-ligistických vojsk během třicetileté války. Zřejmě tehdejší nejbohatší Čech. Byl prvním, kdo začal vydržovat stálou armádu. Bojoval na straně císaře, později upadl v nemilost a byl zavražděn. Zemřel jako jedna z nejvlivnějších osobností tehdejší Evropy.

Jan Marcus Marci
(1595–1667)

lékař, matematik, fyzik

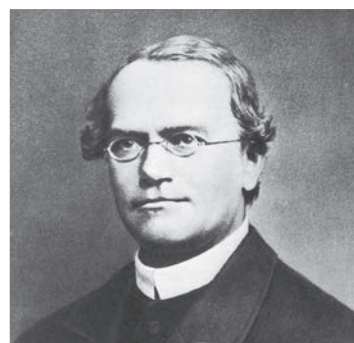
Na koleji v Olomouci studoval filozofii a teologii. Proslavil se fyzikálními objevy o rázu pružných těles a o lomu světla, díky nimž měl být jmenován členem Královské společnosti nauk v Londýně. Některými experimentálními poznatky ve spektroskopii a fyzikální optice nejspíše předešel Newtona, Grimaldiho a Boylea. Už v roce 1648 vysvětlil vznik duhy. Za zásluhy byl císařem Ferdinandem III. povýšen do šlechtického stavu a byl mu udělen erb s duhou v souvislosti s jeho studiemi o lomu světla. Jeho jménem byl pojmenován měsíční kráter.

Karel Slaviček
(1678–1735)

první český sinolog, autor první přesné mapy Pekingu

Slaviček vystudoval filozofii a teologii, později se v Olomouci stal profesorem matematiky. Pro své znalosti matematiky a hudby se rozhodl stát se misionářem a byl vyslán do Číny. V Pekingu byl představen císaři Kchang-si, který ho zaměstnal jako dvorního hudebníka. Císař využil Slavičkovy odborné znalosti, které získal při práci na mapě Prahy, a v roce 1717 mu nařídil zhotovit první přesnou mapu Pekingu. Často si dopisoval s evropskými vědci.

Gregor Johann Mendel
(1822–1884)

otec genetiky

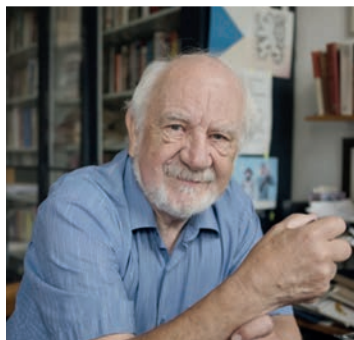
Na filozofické fakultě vynikal v matematice a fyzice. Poté vstoupil do brněnského kláštera a byl poslán na studia na vídeňskou univerzitu, kde se věnoval anatomii a fyziologii rostlin. Poté se vrátil do kláštera jako učitel a prováděl rozsáhlé pokusy v oblasti hybridizace. Právě v klášterní zahradě objevil základní principy dědičnosti, formuloval tři pravidla, která později vešla ve známost jako Mendelovy zákony dědičnosti. Jeho pozorování se stala základem moderní genetiky a studia dědičnosti a je tak všeobecně považován za otce genetiky.

Alois Musil
(1868–1944)

teolog, orientalista, spisovatel

Musil hodně cestoval po arabském světě a nashromáždil obrovské množství vědeckého materiálu. Mezi jeho nejznámější objevy patří pouštní hrad Ku-sejr 'Amra z 8. století, který je dnes zapísán na seznamu světového dědictví UNESCO. Mezi cestami stále pracoval na svých publikacích a přednášel na olomoucké a vídeňské univerzitě. Podílel se na založení Orientálního ústavu Akademie věd ČR v Praze. Jako orientalista ovládal 35 dialektů arabštiny a znal se s beduíny Rwala tak dobře, že byl do kmene přijat jako šejk Músá.

Josef Jařab
(1937–2023)

*literární vědec, amerikanista
a překladatel, emeritní rektor UP*

Na univerzitě absolvoval v roce 1959 obor anglický a ruský jazyk a v roce 1986 vysokoškolskou pedagogiku. Zabýval se dějinami americké literatury. Byl prvním rektorem UP po sametové revoluci 1989, zasloužil se o zásadní proměnu školy i jejího ducha. Působil též jako rektor Středoevropské univerzity, jako hostující profesor pobýval na mnoha zahraničních univerzitách včetně Harvardu.

Karel Indrák
(* 1947)

hematolog, pedagog

Je jednou z nejvýraznějších osobností olomoucké medicíny, významně se zasloužil o vznik a rozvoj Hemato-onkologické kliniky. Vystudoval obor všeobecné lékařství na lékařské fakultě. Profesorem se stal v roce 1997. Ve Fakultní nemocnici Olomouc byl přednostou Oddělení klinické hematologie a později Hemato-onkologické kliniky. Mezi jeho vědecké úspěchy patří objev hemoglobinů Olomouc, Haná a Hradec Králové a identifikace beta talasemických mutací. Je zakladatelem registru ALERT na léčbu akutních leukemií a registru CAMELIA pro nemocné s chronickou myeloidní leukemií.

František Tomášek
(1899–1992)

římskokatolický kněz, teolog

Byl duchovním, teologem, apoštolským administrátorem pražské arcidiecéze a 34. arcibiskupem pražským a primasem českým. Na cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v roce 1938 promoval na doktora teologie, po válce se stal profesorem katechetiky a pedagogiky. Vystupoval proti pronásledování katolické církve a kritizoval komunistický útlak. Papež Pavel VI. jej jmenoval kardinálem a arcibiskupem pražským. Zasadil se o svatořečení Anežky České. V listopadu 1989 podpořil sametovou revoluci.

Jindřich Štreit
(* 1946)

fotograf, pedagog

Vysokoškolský pedagog, profesor fotografie a fotograf, kterého proslavila dokumentace venkovského života. V roce 1967 absolvoval na pedagogické fakultě obor učitelství pro 1.–4. ročník základních škol a v roce 1975 výtvarnou výchovu. Svou tvorbu vystavoval na více než 1200 akcích, publikoval přes 30 knih o fotografii. Je zastoupen ve významných sbírkách, například v MoMA v New Yorku nebo v Národní galerii umění ve Washingtonu. Pracoval na projektech ve Francii, Anglii, Brazílii, Moldavsku, Rakousku, Německu, Japonsku či Maďarsku.

Emil Viklický
(* 1948)

*jazzový hudebník, pianista,
skladatel*

Světověznámý jazzový hudební skladatel, pianista a aranžér. Hrál v orchestru Karla Velebného i se skladatelem a multiinstrumentalistou Jiřím Stivínem. Studoval jazz na Berklee College v USA. V roce 2011 získal české státní vyznamenání. Na univerzitě v roce 1971 absolvoval numerickou matematiku na přírodovědecké fakultě.

Rostislav Švácha

(* 1952)

*historik, teoretik umění
a architektury, pedagog*

Vystudoval obor český jazyk – výtvarná výchova na FF. Pracoval v nakladatelství Odeon, vyučoval na katedře dějin umění olomoucké univerzity, na AVU v Praze přednášel dějiny architektury, nyní působí v Ústavu dějin umění AV ČR a na Univerzitě Karlově. Za publikační činnost mu v roce 2013 byla udělena Cena Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury. Vedl výstavní projekt Paneláci, jehož doprovodné publikace získaly v roce 2018 cenu Magnesia Litera. Angažuje se v oblasti památkové péče.

Jiří Bártek

(* 1953)

molekulární biolog

Absolvent LF, ředitel oddělení pro integritu genomu v centru pro výzkum rakoviny v dánské Kodani, renomovaný vědec v oblasti biomedicínského výzkumu. Zaměřuje se na výzkum regulačních mechanismů dělení nádorových buněk a mechanismů vedoucích ke vzniku nádorů. Řadu let je zaměstnán v prestižních evropských výzkumných laboratořích. Je jedním z nejcitovanějších vědců českého původu v oblasti biologických a lékařských věd. Bývá označován za jediného reálného českého adepta na získání Nobelovy ceny za fyziologii a lékařství.

Helena Suková

(* 1965)

tenistka, psychologka

Jedna z nejúspěšnějších tenisových hráček v Československu, ženská světová jednička ve čtyřhře, držitelka čtrnácti grandslamů a vítězka Turnaje mistryň ve čtyřhře. Na okruhu WTA získala 10 titulů ve dvouhře a 69 ve čtyřhře. V ženské čtyřhře spolu s Janou Novotnou vybojovaly dvě stříbrné medaile na letních olympijských hrách v letech 1988 a 1996. Stala se jednou ze zakladelek Nadačního fondu dětského a juniorského tenisu v ČR. V roce 2010 získala titul PhDr. po vystudování psychologie na katedře psychologie FF.

Vojtěch Novotný

(* 1964)

tropický biolog, entomolog a ekolog

Absolvoval obor systematická biologie a ekologie na PřF. Pracuje v Entomologickém ústavu AV ČR a učí na Jihočeské univerzitě. Zaměřuje se na ekologii herbivorního hmyzu v tropických ekosystémech. Získal grant Evropské výzkumné rady pro výzkum biodiverzity na Papui-Nové Guinei. Od roku 1997 tam vede terénní výzkumnou stanici. Působil i ve Velké Británii, USA a v pralesích Panamy, Guyany či Vietnamu. Patří mezi nejcitovanější světové vědce.

Jiří Pavlica

(* 1953)

houslista a skladatel

V roce 1980 vystudoval hudební vědu a teorii kultury na FF. Studoval také housle na brněnské konzervatoři a skladbu na Janáčkově akademii múzických umění. Od roku 1978 stojí v čele souboru Hradišťan. Má za sebou výraznou hudební činnost: bohatou diskografii, řadu autorských projektů a četná autorství filmové a divadelní hudby. Často vystupuje v zahraničí, například v Mexiku, JAR, Velké Británii či USA.

Bohdan Pomahač

(* 1971)

plastický chirurg

Absolvent LF, který v roce 2011 provedl první kompletní transplantaci obličeje v USA. Od roku 1996 působil v Brigham and Women's Hospital v Bostonu, od roku 2009 byl primářem na oddělení úrazové, popáleninové a kritické chirurgické péče. Je nositelem ceny Neuron. V roce 2015 mu český prezident udělil medaili za zásluhy. Za významné zásluhy o rozvoj metod plastické chirurgie mu jeho alma mater udělila čestný doktorát.

Markéta Pilátová

(* 1973)

*spisovatelka, hispanistka,
novinářka*

Vystudovala romanistiku a historii na filozofické fakultě. Píše romány, povídky nebo písňové texty. Její knihy vyšly v německém, nizozemském, polském, portugalském či španělském překladu. Dvakrát byla nominována na Cenu Josefa Škvořeckého a na Magnesii Literu. Publikuje v českých médiích, píše pro ně eseje, recenze, sloupky, reportáže či komentáře. Žila v Argentině a Brazílii, kde učila potomky českých emigrantů. Překládá ze španělštiny a z angličtiny.

Václav Kobera

(* 1981)

právník, manažer

Vystudoval PF. Na ministerstvu dopravy působil na odborech civilního letectví, strategie a bezpečnostních systémů, nyní je ředitelem odboru inteligentních dopravních systémů, kosmických aktivit a výzkumu, vývoje a inovací. Od roku 2021 je předsedou správní rady Agentury Evropské unie pro kosmický program (EUSPA). Je vedoucím delegace České republiky v Evropské kosmické agentuře (ESA).

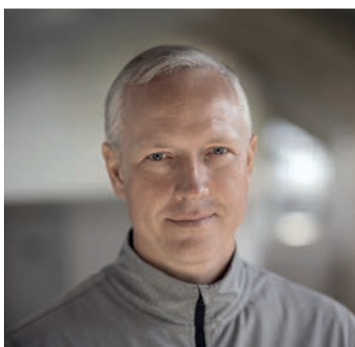

Jiří Pasz

(* 1981)

*fotograf, dokumentarista,
humanitární pracovník*

Absolvoval obor Humanitární a sociální práce na cyrilometodějské teologické fakultě. Působil například v Ugandě, Nepálu, Barmě, Středoafrické republice či na Blízkém východě, kde se věnoval humanitárním a rozvojovým problémům. Pracoval ve výzkumném týmu Národního ústavu duševního zdraví, kde připravil sérii rozhovorů se špičkami světové psychiatrie a s lidmi žijícími s duševním onemocněním. Je autorem knihy Normální šílenství, která byla oceněna Národní psychiatrickou cenou profesora Vladimíra Vondráčka.

Václav Jílek

(* 1976)

fotbalový trenér

Absolvent tělesné výchovy a sportu na FTK. V r. 2009 byl vyhlášen nejlepším trenérem dorostu. Působil jako asistent trenéra Jaroslava Hřebíka u české reprezentace do 19 let, s níž byl u zisku stříbrné medaile na Mistrovství Evropy ve fotbale hráčů do 19 let (2011). Jako asistent trenéra AC Sparta Praha Vítězslava Lavičky byl u zisku titulu v sezoně 2013/14. V letech 2019–2020 trénoval AC Sparta Praha. Od léta 2021 trénuje opět klub SK Sigma Olomouc.

**významní
absolventi**

450 let Univerzity Palackého

silou ducha

Tereza Diepoldová

(* 1988)

paralympionička, pedagožka

Vystudovala aplikovanou tělesnou výchovu na FTK. Patří mezi naše nejúspěšnější handicapované plavkyně. Na mistrovství světa v roce 2005 skončila na čtvrtém místě, účastnila se letních paralympijských her v Aténách (2004) a v Pekingu (2008). Po ukončení plavecké kariéry se začala věnovat cyklistice. V roce 2012 se stala vítězkou Světového poháru a vrcholem její kariéry byly letní paralympijské hry v Londýně v témže roce, kde získala stříbrnou medaili v časovce jednotlivců. Od roku 2011 pracuje jako pedagožka volnočasových aktivit v ústavu pro mentálně postižené v Praze-Krči.

Uspěli ve svých oborech, přispěli k tomu, aby náš svět byl lepším místem pro život. Ženy i muži vědy, medicíny, politiky, umění... Jak může jakákoli univerzita či vysoká škola kdekoli na světě ocenit jejich práci a význam? Například udělením titulu čestný doktor, tedy *doctor honoris causa*, zkratka dr. h. c. Je to čestný akademický titul, který nemá spojitost s formálně dosaženým studiem či vzděláním. Je tak vyzdvížen význam vybrané osobnosti, která může být někdy i absolventem dané školy. Ale není to podmínkou. Udělení doktorátů bývá slavnostní událostí za účasti hodnostářů dané školy a řady hostů.

Čestné doktoráty uděluje ve své novodobé historii i Univerzita Palackého. Do letošního roku jich udělila více než pět desítek. Prvním čestným doktorem se stal 28. května 1990 Václav Havel. Mezi jejich držiteli najdete například amerického filantropa Charlese Merrilla, „lovce nacistů“ Simona Wiesenthala, kardinála Tomáše Josefa Špidlíka, světového chemika Antonína Holého, sochaře a malíře Ivana Theimera, právníka a prvního českého ombudsmana Otakara Motejla, lékaře Bohdana Pomahače, propagátorku české kultury v Austrálii Janu Reichovou či muže mnoha talentů Jiřího Suchého.

Čestné doktoráty udělené na Univerzitě Palackého od roku 1990

▪ 28. května 1990	Václav Havel	▪ 31. března 2005	Czesław Głombik
▪ 2. září 1990	Ewald Osers	▪ 13. května 2005	Antonín Schindler
▪ 2. října 1991	Pierre Potier	▪ 14. května 2006	Zdeněk Mácal
▪ 22. října 1991	Stanisław Urbanczyk	▪ 17. ledna 2007	Valerij Michajlovič Mokienko
▪ 20. listopadu 1991	Charles Merrill	▪ 17. ledna 2007	Augustin Palát
▪ 3. června 1992	Emil Wolf	▪ 8. června 2007	Vladislav David
▪ 9. listopadu 1994	Wolfgang Richard Mayr	▪ 8. června 2007	Willibald Posch
▪ 9. listopadu 1994	Giovanni Astaldi	▪ 21. října 2008	Fabio Roversi Monaco
▪ 17. května 1995	Ellis Sandoz	▪ 6. května 2009	Juan Antonio Fleming
▪ 30. května 1996	Simon Wiesenthal	▪ 21. října 2009	Otakar Motejl
▪ 25. listopadu 1996	Hans Galjaard	▪ 9. listopadu 2010	Karim Andrew Sirkka
▪ 25. listopadu 1996	Henry Louis Gates Jr.	▪ 8. prosince 2010	Karel Skalický
▪ 10. prosince 1997	Tomáš Špidlík	▪ 4. května 2011	Kypros Herodotou Nicolaides
▪ 22. listopadu 1998	Ivan Theimer	▪ 4. května 2011	Lumír Hanuš
▪ 2. prosince 1998	Antonín Holý	▪ 23. června 2011	Josef T. Prchal
▪ 8. června 2000	Robert. A. Kyle	▪ 27. září 2011	Helmut Glück
▪ 24. října 2000	Alfons Nossol	▪ 19. října 2011	Jiří Suchý
▪ 24. října 2000	Karel Vrána	▪ 5. prosince 2012	James F. Sallis
▪ 28. března 2001	Erwin Schadel	▪ 14. května 2013	Jiří F. Městecký
▪ 4. října 2001	Karel Maršál	▪ 6. června 2013	Bohdan Pomahač
▪ 16. května 2002	Volker Mertens	▪ 2. října 2013	Jana Reichová
▪ 17. října 2002	Kenneth Edwards	▪ 2. října 2013	Lubomír Doležel
▪ 3. října 2003	Jos Wilmots	▪ 26. března 2014	Göran Sandberg
▪ 28. června 2004	Jiří Louda	▪ 12. listopadu 2014	Michael Beckerman
▪ 22. října 2004	Laurent M. J. Meijer	▪ 6. října 2015	Karel Pacák
▪ 31. března 2005	Jiří Bártek	▪ 25. října 2017	Heinrich Pompey

Václav Havel čestným doktorem UP

Jsou události a data, na které bývají různé instituce velmi pyšné. Univerzita Palackého jich má ve své bohaté historii pěknou řádku. Jedním takovým datem je 28. květen 1990. V tento den totiž získal v Olomouci čestný doktorát Václav Havel. UP byla první vysokou školou v tehdejší Československu, která disidenta, dramatika a prezidenta takto ocenila. Mužem, který to „zavinil“, byl tehdejší rektor Josef Jařab. Přetiskujeme část vzpomínek z jeho knihy *Rektorská rozpomínání*, kterou vydala Univerzita Palackého.

Jak se blížilo jaro 1990, vrcholily naše přípravy na opravdový svátek univerzity – předávání čestného doktorátu prezidentu republiky Václavu Havlovi. Abychom si to užili my i město, rozhodli jsme se pro následující scénář: Přijetí by bylo na rektorátě, ale samotné předávání by se konalo ve velkém sále hotelu Sigma.

Dav studentů, zaměstnanců univerzity a občanů čekal před budovou rektorátu, aby přivítal prezidenta. Ani pro jeho ochranu nebylo snadné protlačit kolonu

aut davem až na nádvoří rektorátu, kde jsme čekali, abychom vzácného hosta přivítali. Po mém uvítání na rektorátě, představení vědecké rady univerzity a předání pamětní medaile panu prezidentovi jsme se „pochlubili“ zarámovaným osvědčením o zisku Řádu práce z roku 1973 a zeptali se ho, zda by nám platnost vyznamenání nepotvrdil jako na prodlouženou. Tuto „legráčku“ jsme připravovali už delší dobu. Na zadní stranu zarámovaného diplomu už napsali během návštěv v Olomouci své vzkazy Václavu Havlovi Ludvík Vaculík, Josef Škvorecký, Zdena Salivarová, Jan Lopatka a Luboš Dobrovský – takže náš Řád jsme mnohonásobně historicky zhodnotili. To se panu prezidentovi líbilo a svůj souhlas s prodloužením platnosti připojil. Ale to už byla také chvíle pro jeho (tehdy) nepostradatelnou cigaretu a pár žertíků kolem dvou drátů, které vyčuhovaly ze zdi, když jsme Řád sundali. Kam a odkud vlastně vedly? Komu a čemu sloužily?

Následovaly krátké zastávky ve Studentském centru, které jsme hned po revoluci zřídili v prostorách bývalého Ústavu

marxismu-leninismu, v redakci studentského časopisu a v arcibiskupském paláci, kde nám sbor bohoslovců zazpíval několik staroslověnských písní.

Pak už následoval slavnostní akt, který proběhl hladce a důstojně. S panem děkanem Ludvíkem Václavkem jsme rádi zdůvodnili volbu kandidáta na čestného doktora naší univerzity, jak si to žádá protokol.

V děkovném projevu, který byl typicky havlovský, jsme si vyslechli pobídku ke studiu jazyků a humanitních věd, zarámovanou osobní vzpomínkou na rektora J. L. Fischera, rodinného přítele Havlových. Svůj projev uzavřel pan prezident přáním a vyjádřením víry, že Univerzita Palackého „bude vychovávat a vysílat ze sebe ‚vzdělanější doktory‘, než je ten dnešní čestný“.

Potom ještě pozdravil z balkonu radnice zcela zaplněné olomoucké Horní náměstí, a to už nejen jako prezident republiky, ale i jako čestný člen akademické obce olomoucké univerzity, který se o dění na naší akademické instituci nepřestal zajímat ani později.

Král majálesu Miroslav Krobot: Studenti, buďte zvědaví

Králem letošního Olomouckého majálesu Univerzity Palackého se stal režisér a herec Miroslav Krobot. Na nádvoří Zbrojnice převzal královské atributy z rukou rektora Martina Procházky a svých předchůdců fotografa Jindřicha Štreita, herečky Ivany Plíhalové a ředitelky univerzitní knihovny Heleny Sedláčkové.

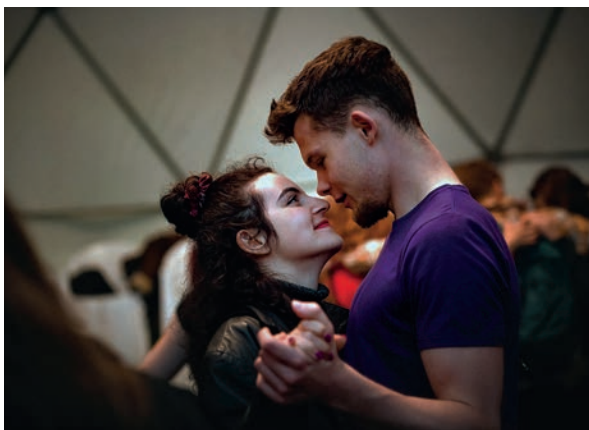
Olomouc v květnu patří studentům a jejich svátku. Letošní již 11. ročník majálesu nabídl příchozím divadla, workshopy, besedy, koncerty i prezentace studentských spolků a neziskových organizací. Hlavní hudební hvězdou dvoudenního programu byla kapela Táta Bojs, která roztančila noční nádvoří Zbrojnice. V nabídce pro návštěvníky nechyběl ani odkaz na letošní oslavy, a to v podobě tematického kvízu ke 450 letům olomoucké univerzity. „Specialitou letošního roku byla majálesová hudebně-divadelní tramvaj, která projížděla centrem města a zvala na náš program. Dali jsme tak všem vědět, že slavíme a rádi Olomoučany přivítáme na univerzitní půdě. Jsem moc ráda, že se nám podařilo přilákat tolik diváků a zaplnit nádvoří Zbrojnice. Opět se potvrdilo, že Olomouc je skutečně univerzitní město,“ uvedla Barbora Plonka Schwarzba-

chová, vedoucí oddělení univerzitních akcí, které majáles připravilo.

Stěžejním bodem každého ročníku je korunovace krále či královny. Letošní vládu nad májovým veselím převzal divadelní a filmový režisér a herec Miroslav Krobot. „Jsem velmi rád, že po roce zase mohu využít své pravomoci rektora Univerzity Palackého a korunovat krále svátku, který patří studentům. Mám velkou radost, že mohu korunovat právě Miroslava Krobota, který má blízký vztah k našemu městu i kraji,“ řekl rektor Martin Procházka.

„Milí studenti, přeju vám všechno nejlepší k vašemu svátku a mám pro vás tři doporučení či přání. Za prvé buďte zvědaví. Buďte zvědaví na svůj obor, na své blízké, na své město, na celý svět, na celý vesmír. Za druhé dobře se bavte, protože dobrá zábava tříbí rozum. A za třetí mějte se rádi,“ popřál studentům král majálesu Miroslav Krobot.

Po korunovací rektor Martin Procházka vzpomněl emeritního rektora Josefa Jařaba, který v den majálesu zemřel. Bylo to téměř symbolické, protože právě profesor Jařab se stal majálesovým králem před deseti lety. Zbrojnice památku prvního polistopadového rektora UP uctila minutou ticha.

#jsmeup

Univerzita nejsou jen působivé historické budovy a supermoderní laboratoře. Univerzita, to jsou lidé. Ti, kteří na ní (a pro ni) pracují, bádají a studují.
Co pro vás osobně znamená Univerzita Palackého?

Petra Potměšilová
vedoucí katedry křesťanské výchovy, CMTF

Lodička, na které je radost plout, protože se jedná o:
Úžasný Prostor, kde se setkávají různé generace a zajímaví lidé a mohou se vzájemně obohacovat. Úctyhodnou Podporu v osobním i pracovním rozvoji. Úchvatnou Příležitost rozvíjet tvůrčí i výzkumné činnosti. UP je bezesporu instituce, která má dobré jméno nejen v České republice, ale i v zahraničí. Jsem hrdá, když slyším, že naši absolventi jsou v praxi vítáni a jsou přínosem.

Dušan Klos
přednosta I. chirurgické kliniky LF a FNOL

UP je pro mne především místem, kde jsem získal svoje vzdělání v oboru lékařských věd. Je pro mne místem, kde svoje znalosti a zkušenosti mohu předávat našim studentům, a konečně je pro mne jedinečným prostorem pro vzájemnou výměnu informací a zkušeností mezi studenty, učiteli a vědci s možností dalšího rozvoje nejen osobního, ale především celého společenství naší univerzity.

Eva Skříčková
odborná asistentka katedry romanistiky, FF

Váším si toho, že můžu učit na univerzitě italštinu a italskou kulturu. Znamená to pro mě možnost se posunovat v oboru, spolupracovat se skvělými kolegy, navazovat nové kontakty, ale především realizovat se jako pedagožka. Předávat znalosti a vědomosti je pro mě velkou radostí, a když mé snažení dopadne na úrodnou půdu, cítím se prostě skvěle.

Lukáš Kučera
odborný asistent katedry analytické chemie, PŘF

Univerzita Palackého je pro mě místo, kde je možné uplatnit svůj potenciál v rámci nejrůznějšího výzkumu. Velkou výhodou je možnost spolupráce odborníků z různých fakult a rozvíjení interdisciplinárního přístupu.

Jan Michalík

proděkan pro legislativu, organizaci a rozvoj, PdF

Vnímám ji jako staletou instituci, jež násobně a ve všech směrech přesahuje čas vymezený jednotlivci. Jako vzdělávací dům plnící sny mladým lidem. Jako zaměstnaneckou organizaci, poskytující tisíce příležitostí. Univerzita Palackého je pro mě alma mater, kterou v souladu s tradičním slibem ‚v mysli vděčně uchovávám‘.

Pavel Otřísál

katedra aplikovaných pohybových aktivit, FTK

Univerzita Palackého pro mě znamená dlouhou historii vzdělávání, poznání, excelentní vědy a zlepšujícího se zázemí pro studenty, pedagogy i vědecké pracovníky. Univerzita mi umožňuje předávat mladým lidem nejnovější poznatky a informace z oblasti moderních technologií propojujících přírodní vědy s bezpečností a ochranou obyvatelstva. Univerzita pro mě znamená místo pro setkávání se s osobnostmi vědy a výzkumu napříč všemi obory, ve kterých realizuje vzdělávání a vědeckou činnost, a prostor pro sebevzdělávání.

Kamila Bubelová

vedoucí katedry teorie práva a právních dějin, PF

Miluju UP, zlobím se na ni, raduju se z jejich úspěchů, nadávám na šlendriány. Prostě jako doma. Bude to znít divně a nadneseně, ale UP je pro mě totéž co rodina. S olomouckou univerzitou jsem spojena od svých sedmnácti let, strávila jsem tu už dvě třetiny svého života. Přirovnání UP k rodině je u mě na místě. Rodinu máš také na celý život.

Anita Můčková

proděkanka pro studium a celoživotní vzdělávání, FZV

Jde o hodnotu, kterou nelze vyčíslit, ale která se historicky propsala do mého života. Pro mě to vždy bylo setkávání s osobnostmi, které mě motivovaly a zapalovaly moji touhu po vědění. Časová linie ukazuje, že se v jejím průběhu mění obsah i důraz na některé znalosti, ale základní hodnoty, které by měl absolvent Univerzity Palackého získávat, by měly zůstat i do budoucna stejné: poctivost, demokratické prvky komunikace, vzájemná úcta, etiketa oblékání a chování jeden k druhému. To je pro mě Univerzita Palackého v Olomouci.

Jakub Navařík

vědecký pracovník, CATRIN

Univerzita mi už 17 let dává možnost neustále objevovat nové věci, učit se a dát průchod tvůrčí fantazii. Setkal jsem se za tu dobu s řadou mimořádných lidí a můj pracovní kolektiv je vlastně taková druhá rodina. I přes obtíže posledních let neztrácím pro práci nadšení a těším se na další dobrodružství.

Absolvent oživil kapli v někdejší jezuitské koleji

Dřívější kapli Sodaloty Panny Marie, královny andělů v běžně nepřístupné budově Správního archivu Armády ČR, která byla součástí olomoucké jezuitské univerzity, představil během Noci kostelů veřejnosti Petr Hofman, absolvent Pedagogické fakulty UP a autor 3D modelu olomouckého bastionového opevnění. Pro tuto příležitost připravil – víceméně vlastníma rukama či s pomocí blízkých – tzv. oltářní memento, tedy připomínku původního oltáře, také dřevěný model kostela, který v těchto místech stál, a vizualizace s jeho zasazením do současné podoby náměstí Republiky. „Jezuité nejprve chtěli kostel pro své potřeby přestavět a rozšířit, nakonec se ale rozhodli pro výstavbu dnešního chrámu Panny Marie Sněžné a na místě starého kostela vystavěli honosnou budovu koleje. A protože při stavební činnosti zanikla původní kaple studentské sodality, byl v novostavbě vyhrazen prostor pro kapli novou,“ přiblížil historii místa. (vim)

Slavnostní mše s Janem Graubnerem

Akademickému týdnu UP, který zahájil rok oslav 450. výročí olomoucké univerzity, dala duchovní rozměr slavnostní mše, kterou v chrámu Panny Marie Sněžné sloužil Jan Graubner, dřívější arcibiskup olomoucký a velký kancléř CMTF UP, nyní arcibiskup pražský a primas český. Arcibiskup v někdejší univerzitním kostele hovořil o současnosti UP, ale i hlubokých kořenech evropských univerzit, které se ve většině případů vyvinuly ze středověkých katedrálních škol. Kromě arcibiskupa k přítomným promluvil několikrát i prorektor UP pro strategii a vnější vztahy Michal Malacka. (vim)

Po stopách jezuitů v Tichomoří

Rektor UP Martin Procházka navštívil ostrovní univerzitu v oblasti, kde v 17. století působil olomoucký absolvent a misionář. „Ve stopách olomouckých jezuitů jsme navštívili Guam, který je součástí tichomořského souostroví Mariany a náleží k území USA. S rektorem tamní University of Guam, jímž je důstojník letectva ve výslužbě Thomas W. Krise, jsme podepsali memorandum o porozumění mezi našimi institucemi. Zároveň jsem do jeho rukou předal speciální dar, a to grafický list s vyobrazením absolventa naší univerzity Augustina Strobacha obklopeného domorodci s kyjem, jímž jej během povstání usmrtili. Je symbolické, že právě v roce oslav 450 let naší univerzity, kterou založili jezuité, jsme navštívili nejvzdálenější místa, do nichž jezuitští misionáři po studiích v Olomouci zamířili,“ řekl rektor UP Martin Procházka. O jezuitských misiích se dočtete v tomto čísle i v rozhovoru s J. Vargou. (eg)

Diamantoví absolventi z roku 1963

Lékařská fakulta již popáté připravila Diamantovou promoci pro své „šedesátileté“ absolventy. Promoční slib znovu složilo a pamětní list převzalo dvacet lékařek a lékařů, kteří studium medicíny zakončili v roce 1963 a z nichž jsou někteří dodnes ve zdravotnictví aktivní. (vim)

Památeční turistická známka

Kulatá, dřevěná, vypalovaná plaketka s pořadovým číslem 2786 a s vyobrazením historického rektorského žezla. Tak vypadá speciální limitovaná edice turistické známky vytvořené k 450. výročí olomoucké univerzity, již bylo vyrobeno pouhých 500 kusů. Milovníci turistiky ji mohou získat v univerzitním obchodě UPoint či v informačním centru v podloubí olomoucké radnice na Horním náměstí, v centru popularizace Pevnost poznání nebo v obci Hodslavice, rodišti Františka Palackého, po kterém je univerzita od roku 1946 pojmenována. Suvenýr vyrobila společnost Turistické známky, jejíž majitel je absolvent UP David Holub. (krej)

text: Martina Vysloužilová, Ivana Pustějovská
foto: AFO, Martin Višňa

festival

Academia Film Olomouc: Když věda není nuda

Přes 300 programových položek, 159 filmových projekcí a sedm ocenění v podobě skleněného krasohledu. A k tomu bezmála 6 500 akreditovaných návštěvníků. Takové bylo ve strohé řeči čísel letošní AFO neboli 58. ročník mezinárodního festivalu populárně-vědeckých filmů Academia Film Olomouc, který pořádá Univerzita Palackého.

Prestižní mezinárodní přehlídka vždy na jaře na několik dnů promění Olomouc v hlavní světovou metropoli popularizace vědy. Letos tomu nebylo jinak. Na Hanou se sjely nejen tisíce diváků a divaček z celé země, ale také desítky tvůrců, publicistů, novinářů a vědců z celého světa. Ti všich-

ni se spolu bavili, dívali na filmy, hodnotili a debatovali. Letos i na téma historie naší univerzity, s níž je AFO neodmyslitelně spojeno. A protože je to přehlídka soutěžní, rozdávaly se také ceny. Vítězem Mezinárodní soutěže, díky níž se publikum může seznámit s nejlepšími populárně-vědeckými dokumenty z celého světa, se stal britský snímek Konstanta.

Festival také každý rok ocení jednu osobnost, která podle organizátorů zásadním způsobem přispěla k popularizaci vědy. V tomto ročníku získal prestižní cenu kosmolog a profesor astronomie na University of Arizona Chris Impey, který je autorem populárně-naučných knih vychá-

zejících z astronomie, včetně studia vzdálených galaxií či hledání exoplanet a mimozemské inteligence.

„Letošní ročník vnímám jako opravdu velmi úspěšný. Nejen co se týče počtu návštěvníků, skvělého programu, ale i toho, jak festival dokázal opět nadchnout hosty a hostky z celého světa. Jejich zpětné vazby plně chválily festivalové atmosféry a profesionalitu celého týmu jsou pro nás nejlepší odměnou. Jsem moc vděčná všem partnerům, díky kterým může festival fungovat, a jsem opravdu hrdá na celý organizační tým. Stojím si za tím, že lepší na světě neexistuje,“ řekla ředitelka festivalu Eva Navrátilová.

Univerzita podporuje literární talenty

Již podevěťadvacáté mohli studenti a studentky přihlásit své básnické či prozaické texty do univerzitní literární soutěže vyhlášené rektorem UP. Odborná porota, ve které zasedli literární expertka Jana Vraťová, básník a laureát Magnesie Litery Radek Malý a spisovatel Michal Sýkora, letos hodnotila 102 příspěvků od 98 studujících. Novou kategorií byl vzhledem k letošnímu 450. výročí univerzity volný útvar na téma «Univerzita a já». Vyhlášení výsledků soutěže poetickými písněmi oživila písničkářka Žofie Kabelková.

„Je velmi potěšující, že je o literární soutěž opět velký zájem. Zasláné příspěvky dokazují, že na Univerzitě Palackého studuje mnoho literárních talentů a že literatura je stále důležitá součástí univerzitního života,“ uvedl rektor Martin Procházka, který 29. ročník soutěže vyhlásil.

V soutěžní kategorii povídka se o prvenství dělil Filip Pecka a Hana Týmlová, druhé místo získala Kamila Zimová a třetí bylo uděleno posluchačce Žofii Křížkové. Vítězem básnické kategorie se stal Matěj Kulišťák, stříbro získala Darja Dočekalová a třetí místo Tereza Benedová. Čestné uznání patří Nele Haluzové a Soni Müllerové. Ve volném útvaru na téma „Univerzita a já“ byla předána čestná uznání studentce He Siyuan a Janu Sládkovi. „Letošní ročník soutěže byl opět silný, obdrželi jsme plno kvalitních textů. Gratuluji oceněným i těm, na které se nedostalo. Určitě tvořte dál,“ zhodnotila za porotu Jana Vraťová.

Všechny oceněné texty jsou zveřejněny na webu spisovatele.upol.cz. Literární soutěž pro studenty Univerzity Palackého je tradiční klání, 30. ročník by měl být vyhlášen na začátku roku 2024.

MATĚJ KULIŠŤÁK Noumenon

hnijou hnijou kameny
pangejt číhá
zrezlé šraňky – stará práce
v pračích syčí jed
zloba kdysi pohozená
zbytky lidí v trati
tratoliště
trativod
skoro zralé ticho visí
samoznačně návěstí

1–3–23

--

tolik bojíme se že
po půlnoci světla
více nežli ve dne
ale je mlha
doma dnes večer
pouze za dědinou
v cingrlátkách svíc
v teplých cingrlátkách
kočovních plastových cetek
konví a popelníc

umřeli ptáci
rozemletá krev a všichni
svatokrádežníci žijem stále tady
kdesi ve tmě obchází pražnec
a hřích bloudí mezi domy
zaběhnuté kotě vši a ničí
ničí ničí
na veřejích křída ani krev
nepálíme oběti
ani františky
ani ty svíčky
tolik bojíme se
už i plamene
čekáme čekat nechceme

2–11–23

DARJA DOČEKALOVÁ Bellevue

Věřím tomu
že v úzké chvíli
vytáhneš smrt
tenkou linku
nebo tužku na obočí

--

Jakoby někdo uškrabával z bytí
nožem od hořčice
a
ticho
lámalo v příborníku lžíce

--

Bojím se zakašlat
že najdu v dlani
změť božských částic
peří
a umírání

TEREZA BENEDOVÁ Bukowského slunce

Zabouchli dveře.
A venku hanebně si běží svět.
Ráno meruňkové slunce
zraje mi na klíně,
paprsky své že
zabodne mi jak třísky pod nehet
a večer mizí v zavařenině.

Zabouchli dveře.
Propásnu zřejmě další zlatý věk.
Bukowski mi mezi stehna
vepsal důvod, k čemu
snít o aféře -
za úsvitu s tím sluncem z meruňek,
anebo večer, až skončí v džemu.

text: Martina Vysloužilová
foto: Pevnost poznání

popularizace vědy

Pevnost poznání: Místo, kde věda žije

Na první pohled historická budova v areálu Korunní pevnůstky v centru Olomouce, bývalý dělostřelecký sklad z roku 1857. Jakmile návštěvníci vejdou dovnitř, čeká je řada překvapení. Těžko se v České republice najde prostor, v němž se dějiny prolínají se současností, jako uvnitř této výjimečné stavby. Science centrum je útočištěm pro popularizaci vědy a výzkumu i celoročním dějištěm řady akcí, kde se vzdělávají mateřské, základní a střední školy, rodiny s dětmi nebo senioři.

Od otevření Pevnosti poznání v roce 2015 se do provozu zapojily stovky studentů Univerzity Palackého. Získávají nejen brigádu a praxi, ale také možnosti další seberealizace. Prostřednictvím motivačního projektu Fort Science Academy připravují originální náplň a obsah centra. Nejenže baví a vzdělávají návštěvníky interaktivních expozic, ale vedou programy neformálního vzdělávání pro školní skupiny, vědecké kroužky, Dětskou univerzitu i tábory nebo workshopy a science show. Vymýšlejí nové exponáty, píšou články i odborné práce

o vzdělávacích metodách budoucnosti, ke kterým je jejich práce v Centru popularizace Přírodovědecké fakulty UP inspirovala.

Aktivita ovšem nemíří pouze na školy a nejmenší fanoušky vědy. Úspěšný projekt Blízká setkání třetího věku je ideální příležitostí pro všechny lidi zralého věku, kteří se ani ve stáří nechťejí vzdát činnosti a aktivní účasti ve společenském životě. Pod vedením zkušených lektorů se učí trénovat paměť, cvičit, žonglovat, ale také zdravě jíst a celkově myslet pozitivně. Na věku skutečně nezáleží a Pevnost poznání se tímto heslem řídí každý den.

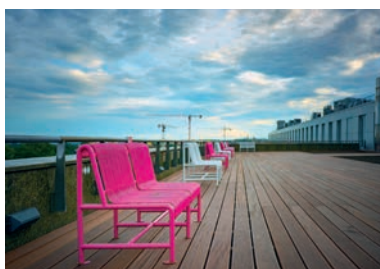
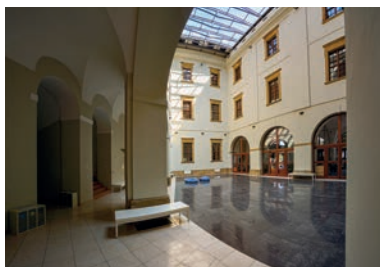
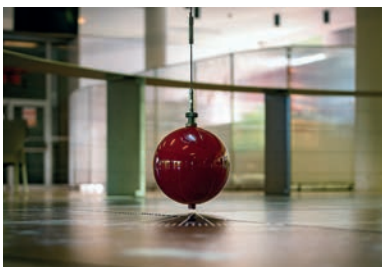
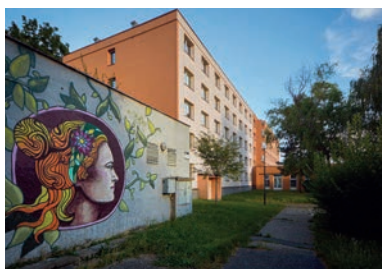
V budově se nacházejí čtyři expozice, které se věnují dějinám, přírodě, matematice nebo fyzice. Ústřední roli při tom sehraávají mladí animátoři, kteří zájemce provedou pestrou historií Olomouce, odhalí základy spojené s moderním 3D tiskem, odvážné návštěvníky zatočí na gyroskopu, provedou obřím modelem mozku nebo objasní dění v naší Sluneční soustavě. Oblíbené digitální planetárium je startovacím místem pro pouť vesmírným nekonečnem.

unit(r)ips

text: Martin Višňa
foto: Vojtěch Duda

Univerzita Palackého není jen studium

Poznejte univerzitní památky, zahrady i gastro scénu

Už 450 let je univerzita srdcem Olomouce a tisíce studentů pomyslnou krví v uličních tepnách města, které se právem pyšní přídomekem univerzitní. Univerzita ale už dávno není lákadlem jen pro studenty. Academia Film Olomouc, Olomoucký majáles nebo Noc vědců, to jsou nejvýznamnější akce, kterými UP každoročně přitahuje pozornost a připomíná, že je institucí otevřenou také veřejnosti.

Zaujmout, potěšit i poučit návštěvníka ovšem dokáže každý den. Chladným nemůže nikoho nechat rozsáhlý barokní objekt někdejšího jezuitského konviktu, současné Umělecké centrum UP, jehož dlouhé a členité chodby můžete navštívit stejně jako přilehlý parkán. Najdete tady také jednu z nejzdobnějších sakrálních prostor – kapli Božího Těla, která je spolu s celou budovou Konviktu kulturní památkou.

Budova Zbrojnice, kdysi sloužící dělostřelectvu, je nyní nabitá vědomostmi coby sídlo univerzitní knihovny. Otevřená je i pro veřejnost a najdete ji na do-

hled od Arcibiskupského paláce. Přímo oázou klidu k posezení jsou blízké parkánové zahrady na hradbách v Křížkovské ho ulici.

Máte-li rádi výhledy, panorama historické Olomouce můžete přehlédnout z terasy přírodovědecké fakulty v areálu Envelopy. Tady se také díky Foucaultovu kyvadlu můžete přesvědčit o tom, že se Země otáčí kolem své osy, ve venkovním geoparku poznáte nejrozličnější horniny nebo se můžete pokochat rozličnými streetartovými díly, která zdobí například kolejní budovy v sousedství fakulty.

Zdroj další inspirace pak najdete na živo v univerzitním obchodě a informačním centru UPoint jen pár kroků od radnice anebo online na webu unitrips.cz, který slouží jako univerzitní rozcestník (nejen) po turistických atrakcích.

A chcete-li se v Olomouci zdržet, využít lze i letní ubytování v hotelové části univerzitních kolejí za bezkonkurenční ceny (skm.upol.cz/leto).

UNIT(R)IPS:

- » Kaple Božího Těla
- » Umělecké centrum UP
- » Pevnost poznání
- » Muzeum anatomie
- » UPoint
- » Foucaultovo kyvadlo
- » Ekozookoutek
- » Parkánové zahrady
- » Botanická zahrada
- » Geopark
- » Terasa s výhledem na město
- » Park Holice
- » Lavička Václava Havla
- » Street art na kolejích
- » FreshUP
- » Coffee Library
- » Bistro&bar Konvikt
- » Pivnice Doga
- » Bistro B6
- » Menzy UP
- » Ubytování na kolejích UP

univerzitní život

text: Tomáš Krejčířík
foto: Vojtěch Duda

UPoint: infocentrum, obchod i komunitní místo na jedné adrese

Přímo v centru Olomouce na Horním náměstí se nachází unikátní místo, kde lze nahlédnout do života Univerzity Palackého. UPoint sídlí v domě U Černého psa je architektonicky moderní prostor, kde je možné se zastavit nejen pro užitečné materiály o univerzitě a městě, ale nabízí i pestrou nabídku univerzitních předmětů od diářů po láhve na vodu, módní kolekce, knihy, pochutiny či nápoje. „V českém vysokoškolském prostředí jde i po osmi letech o unikátní počin,“ dodává vedoucí oddělení marketingu UP Ondřej Martínek.

Místo setkávání

Není však jen obchodem či infocentrem, slouží i jako komunitní prostor pro pořádání výstav, přednášek a workshopů čili jako živý prostor pro setkávání studentů, absolventů, Olomoučanů či návštěvníků města. Ti si z centra Hané mohou odvézt stylové suvenýry s vazbou na regionální výrobce – od pivařů přes výrobce medu až po mladé designéry a další kreatívce. K dispozici jsou i originální sběratelské předměty.

„Jde o jedinečný nástroj brandingu i efektivní prostředek posilující vnitřní komunikaci a jednotný vizuální styl univerzity. Ostatně vnitroobchod a realizace propagačních předmětů na míru zákazníkům z řad fakult a kateder tvoří významnou část

obratu obchodu,“ podtrhuje roli UPointu Martínek.

Zapomenutá slova a Palacký jako superhrdina

K 450. výročí olomoucké univerzity lze v UPointu nově pořídit speciální kolekci triček, plátek a plátěné tašky se zapomenutými slovy, kterými se novodobý patron UP František Palacký v 19. století pokusil obohatit český jazyk. Spojení jako „roznět ducha“, „citlivůstka“, „pěknota“ nebo „ideálnost pokrásná“ pochází z jeho knihy Krásověda. Kolekce vznikla ve spolupráci s rodnou obcí Otce národa Hodslavice.

Nejde však o jedinou novinku k výročí, UPoint nabízí i speciální komiksové merch se superhrdinou Františkem Palackým, jenž vytvořil umělec Ticho762. Plátěné tašky či placky budou během roku k dispozici také na kulturních akcích univerzity a města.

Během osmi let existence UPoint prodal statisíce produktů a jeho výrobky si našly cestu do celého světa. Nyní nabízí přes 150 druhů zboží, které si mohou studující, zaměstnanci i absolventi nakoupit s 10% slevou. Nadto každoročně zaměstnává desítky studentů, ať už v pozicích prodejců a prodejkyň, nebo modelů a modelů propagujících nový sortiment.

UPoint byl prvním univerzitním obchodem svého druhu v Česku, který studentům, absolventům, zaměstnancům i dalším příznivcům UP nabídl unikátní kolekce pod univerzitním brandem. Pomáhá tak posilovat povědomí o univerzitě, ale díky produktové nabídce také podporuje lokální výrobce či absolventy. Navíc jde o jeden z prvních dokladů ekologického a udržitelného uvažování v prostředí českých škol. Koncept produkce univerzitních výrobků v zájmu trvalé udržitelnosti i idea komunitního místa inspiruje další ve vysokoškolském prostředí.

8

fakult
Univerzity Palackého
v Olomouci

22 716

studujících
v akreditovaných
studijních programech

1

vysokoškolský ústav
Univerzity Palackého
v Olomouci

757 710

korun z Nadačního
fondu UP pro mladé
vědce a vědkyně

411

zahraničních
akademických
a vědeckých pracovníků

4 099

zaměstnanců
Univerzity Palackého
v Olomouci

1 046

akreditovaných
studijních
programů

15 495

účastníků programů
celoživotního
vzdělávání

2 243

účastníků
Univerzity
třetího věku

9

nových profesorů
jmenovaných na návrh
Vědecké rady UP

3 283

zahraničních
studujících
z 99 zemí

4 006

absolventů
Univerzity Palackého
v Olomouci

561 600

položek v knihovním
fondu UP

4 797

lůžek
na kolejích

778 281

jídel vydaných
menzou

1

univerzita
v roce 2022

zdroj: Výroční zpráva UP za rok 2022

Univerzita Palackého
v Olomouci

Dobrovolnické centrum
Univerzity Palackého

BUĎ TAM, KDE JE TĚ TŘEBA

CHCEŠ POMÁHAT? HLEDÁŠ POMOC?

Kontaktuj nás:
dobrovolnictvi@upol.cz
+420 585 631 094

 [dobrovolnictvi.upol.cz](https://twitter.com/dobrovolnictvi.upol.cz)
 [DCUPol](https://www.facebook.com/DCUPol)
 [dobrovolnicke_centrum_UP](https://www.instagram.com/dobrovolnicke_centrum_UP)

